

Subtropické zahradnictví Kruh

Kruh 209, 514 01 Jilemnice

Tel.: 481 587 225, e-mail: subtropy@seznam.cz

www.zahradnictvikruh.cz

NÁVODY NA PĚSTOVÁNÍ

PRVNÍ KROKY PO OBDRŽENÍ BALÍČKU

1. Igelit, ve kterém jsou květináče zabalené, netrháme, ale rozstříháme nůžkami, abychom nepoškodili stonky rostliny.
2. Rostliny se snažíme balit co nejpečlivěji, ale bohužel se občas stane, že se zemina z květináčku vysype. Zeminu doplníte zpět a rostlinku zalijte.
3. Venkovní rostliny můžeme vynést ven nebo na balkon a umístit je na polostinné stanoviště, kde je necháme několik dní, aby si přivykly na světlo. Jinak může dojít k popálení listů. Poté je můžeme vysadit ven do volné půdy.
4. Pokojové rostliny také umístíme na polostinné místo, aby si pomalu zvykaly na světlo. Po třech dnech je můžeme umístit na stanoviště, které je pro ně vhodné.
5. Pokud jste si objednali venkovní rostliny v zimě, a už není vhodné je vysazovat, bude stačit, když je ponecháte v květináči a ten zapustíte do země a rostlinu zakryjete chvojím nebo je dáte do chladné místnosti, kde při omezené závlivce přečkají až do jarní výsadby (vhodné pro kiwi). Narašené sazenice vysazujte nejlépe až po 15. květnu, když nehrozí mrazíky.
6. Prostokořenné stromky a keře před výsadbou namočíme na několik hodin (max. na 24h) do vody aby se kořeny před výsadbou dostatečně nasákly.

ABUTILON (*Hybridum striatum*)

Abutilon je keřík s neopadávými, dlaňově laločnatými, hladkými listy. Ve vhodných podmínkách kvete po celý rok. Květy jsou velké a tvarem připomínají zvonky. Rostlina se pěstuje v bytě při pokojové teplotě, v neutrální, propustné půdě. Může se letnit, což rostlině velmi prospívá. Ideální teplota pro přezimování je 10-18°C, při které dále kvete, ale postačí mu i 5°C. V době vegetace vydatně zaléváme a hnojíme 2x měsíčně hnojivem na pokojové rostliny. V zimě závlivku i hnojení omezíme. Na jaře (koncem února) rostliny ostříháme, aby obrostly novými výhonky, a přesadíme. Abutilonu vyhovuje běžně prodávaný substrát na pokojové rostliny.

AKÉBIE PĚTIČETNÁ (*Akébie quinata*)

Pnoucí liána, kterou můžete vysadit k plotu, k pergole nebo k jiné opoře. Rostlinu sázíme do mírně kyselých půd a pěstujeme na slunečném nebo polostinném místě. Po několika letech se nám odvděčí atraktivními plody, které mohou někomu připomínat chuť čokolády. Pokud je třeba rostlinu sestříhnout, učiníme tak na jaře.

ALOE VERA, ARBORESCENS

(*Aloe vera, arborescens*)

Aloe jsou nenáročné, pokojové rostliny. Přesazujeme nejlépe na jaře do květináče o cca 5 cm většího, do běžného zahradnického substrátu s přidávkem písku a pěstujeme na světlém stanovišti. Od jara do podzimu přihnojujeme jednou za 14 dní univerzálním tekutým hnojivem. V zimním období omezíme závlivku na minimum. Rostlina nesnáší dlouhodobé přemokření.

AMELANCHIEROVA BORŮVKA, INDIÁNSKÁ BORŮVKA „Vicky“

(*Amelanchier alnifolia*)

(*Amelanchier lamarckii* Vicky)

Amelanchier je původní rostlina kanadských prérií. Roste asi do 2 m výšky. Nejvyšší hodnotou muchovníku je jeho vysoká odolnost vůči zimě, chorobám a rané dozrání plodů. Může být pěstován ve vyšších polohách i na krajním severu, kde plodí a každoročně dozrává. V zimě snese i -40°C. Vysazené rostliny začínou plodit již 3. rok po výsadbě a plodí každoročně po dobu 40-50 let. Keř je samosprašný. Na zahradě stačí i jen jedna rostlina a dobře plodí. Průměrná úrodnost z jednoho keře je 8-12 kg tmavofialových bobulí s vysokým ojněním. Bobule podle vzhledu snadno zaměníte s velkoplodými borůvkami. Bobule jsou šťavnaté, sladké, příjemné chuti a barva šťávy je nádherně karmínová. Muchovník patří k nejranějším medonosným rostlinám. Rozkvétá v dubnu a květy snesou jarní mraziky až do minus 5-7°C. Plody dozrávají od poloviny června do poloviny července. Muchovník roste dobře a zdravě v každé půdě a téměř není napadán chorobami a škůdci.

Výsadba a péče o keř: Mladé rostliny můžeme vysadit do jamek 60x60x60 cm naplněných kompostem smíchaným s vyrytou zeminou. Zálivka po výsadbě je nezbytná, aby rostliny dobře zakořenily. Pokud jsou dobře zakořenělé, snesou i dlouhé období sucha mnohem lépe než jiné ovocné druhy. Prvním rokem na jaře se výhony na keřích mohou seříznout na 1/3 délky, aby se keř lépe rozvětvil. Pokud se na výhonech přestanou vytvářet nové, mladé výrůstky, keř se omlazuje tak, že vždy 1/3 výhonů ořežete na úroveň půdy (podobně jako u rybízu). U nás škůdci zatím netrpí. Keř koření do hloubky až 140 cm a kořeny se široce rozkládají až do dvojnásobku průměru koruny, takže vodu i přihnojení spolehlivě najde.

Skližeň a využití plodů: Od poloviny června bobule muchovníku dozrávají. Za slunečného počasí se sklízí nadvakrát. Když je chladněji je sklizeň postupná.

Plody obsahují 8-12 % cukru, organické kyseliny, tříslovinu, až 1 % pektinů, karotin, vitamín C, vitamín B2 a také až 1000 mg proc. anthokyanů, které jsou nově poznány jako aktivní činitelé v prevenci celé řady chorob. Dužina plodů je šťavnatá. Pro vyšší výtěžnost šťávy je výhodné, pokud se plody nechají po sklizni ještě asi 7 dnů přezrát. Pak se vylisuje až 80 % šťávy. Štáva má nádhernou karmínovou barvu a v kombinaci s rakytníkem vytváří podle zastoupení celou barevnou škálu pro míchané nápoje. Z plodů může být zavařenina, kompot.

Řez muchovníku: Řez u muchovníku není nutný. Postačí, když po pěti – šesti letech po odpození odstraníme staré, poškozené větve.

ANANAS

(*Ananas comosus*)

Rostlinu pěstujeme celoročně při pokojové teplotě na světlém místě. Vyžaduje mírnou závlivku, nejlépe přímo do růžice. Přesazujeme každý rok na jaře do květináče jen o málo většího a odstraňujeme zaschlé listy. Přesazuje se do neutrální zeminy, do které přidáme 30% písku a na dno květináče dáme drenážní vrstvu hrubého písku. Ananas přihnojujeme 2 x měsíčně tekutým hnojivem na pokojové rostliny. V našich podmínkách netrpí škůdci. Nejčastější příčina úhynu je dlouhodobé přemokření.

ANGÍNOVNÍK

(*Belamcanda chinensis*)

Je to vytrvalá rostlina s nádhernými květy, která se dá s úspěchem pěstovat v každém bytě. Na suchém, chráněném místě přezimuje i venku ve volné půdě. V bytě stačí trochu světla u okna. Snáší ústřední topení. Vhodná půda pro pěstování Belamcandy je zahradnický substrát. Podle čínského lékopisu mají listy blahodárné účinky na hlasivky. Používá se při angíně a jiných krčních zánětech. Mladý list (cca 3cm) se pomalu v ústech žvýká, nejlépe na noc a poté se vyplivne. Dá se též vyluhovat v lihu a zředěný užívat jako kloktadlo. Listy se nepolykají!!!

ARONIE – ČERNÝ JEŘÁB

(*Aronia melanocarpa*)

Není náročný na půdu a klima. Roste a plodí i v horších půdách a nepříznivých klimatických podmínkách. Nástup plodnosti je velmi časný, vysoký a pravidelný. Keř roste do výšky asi 1,5m, má kulovitý tvar

a je středně hustý. Uplatní se také jako plotový a krycí keř. Plody jsou černé malvičky o velikosti hrachu, uspořádané v hustých chocholcích. Obsahují cenné látky, vitamíny C, P, PP, B2, B9, karoten a rutin. Rutin se používá v lékařství proti žaludečním vředům, vysokému tlaku a dalším nemocem. Tento druh dozrává v první polovině září. Netrpí chorobami ani škůdci. Odrůda je samosprašná. U této rostliny vystačíme s výchovným řezem, při němž odstraňujeme vlky, nízké větve a příliš husté výhony. Hlubší řez je vhodné provádět na jaře, ale musíme pamatovat na to, že rostlina bude v tomto roce méně plodit. V kuchyni mají plody všestranné využití. Lze je zpracovávat podobně jako černý rybíz. Při výsadbě postupujeme stejně jako např. u keřového rybízu. Do vykopané jámy dáme na dno vrstvu dobrého kompostu. Při výsadbě kontejnerovaných rostlin nezapomeneme rozvolnit kořenový bal! Po výsadbě rostlinu důkladně zalijeme. Každoročně pak přihnojujeme např. Cereritem.

ARBUTUS (*Arbutus unedo*)

Stálezelený keř, který pěstujeme v písčitojilovité zemi, která může být i vápenitá. Přes léto přihnojujeme 1 x za 14 dní univerzálním hnojivem. Snese teploty až 45 °C a pokles krátce až na -8°C. Přes zimu snáší studený sklep, ale i vytápěný pokoj, přičemž nemá vysoké nároky na světlo. Plody jsou malé, kulovité bobule 2-3cm velké, ve zralosti karminově červené. Povrch slupky je zrnitý, velmi dekorativní. Plody se značně podobají liči a chutí jsou podobné lesním jahodám, používají se k výrobě likérů, kompotují se nebo z nich lze dělat marmelády.

ASIMINA TRILOBA Mudoul trojlaločný / PAW - PAW

Tento málo známý ovocný strom lze pěstovat i v našich podmínkách a kvalita jeho plodů je zcela srovnatelná s nejkvalitnějším tropickým ovocem. Asimina je velmi přízřusobivý strom, nejlépe se mu daří na humus a živiny bohatých půdách. V době vegetačního klidu snese mráz -22°C. Rašení je pozdní, proto uniká i pozdním jarním mrazíkům. Dřevina není náročná na řez. Roubované kultivary samy tvoří pravidelnou korunu s plodným dřevem. Doporučujeme pouze střídavý výchovný řez, který můžeme provést na jaře. Kvete krásnými, velkými purpurovými květy. Plody jsou světle zelené, kulovité až oválné, často protáhlé až fazolovité, váhy 50-400g. Dužnina plodu má krémovitou konzistenci a po odstranění velkých nejedlých

semen ji vyjídáme lžičkou. Chutí připomíná směs banánu, ananasu a manga. Obsahuje velké množství vitamínů, vlákniny, železa a vápníku. Plody sklízíme od konce září do října. Ovoce je možné zpracovávat i v kuchyni podobně jako banány. Doposud nebyly pozorovány žádné choroby ani škůdci.

Důležité upozornění: Při výsadbě nesmí být v žádném případě narušen kořenový bal a obnažen kulový kořen. Jinak není vyloučené uhynutí rostliny! Po vybalení rostlinu umístíme venku do polostínu. Pokud není rostlina naražená (jaro nebo podzim) můžeme začít s výsadbou. Pokud máme rostlinu olistěnou, musíme s výsadbou počkat až rostlina shodí listy (podzim).

BALKONOVÉ (trpasličí / mini) STROMKY NEKTARINKA, BROSKVOŇ, HRUŠEŇ, JABLOŇ, VIŠEŇ, SLIVŇ,....

Tyto rostliny byly vyšlechtěny pro pěstování v nádobách i ve volné půdě. Pěstování není náročné, ale je nutné dodržet několik zásadních věcí. Rostlinu vždy na jaře (únor) přesadit do většího květináče nebo alespoň vyměnit zeminu ve stávající nádobě. Postačí klasický zahradnický substrát. Broskvoně a nektarinky je vhodné, v době kdy se nalévají pupeny a po odkvětu, ošetřit přípravkem proti kadeřavosti (Delan, Champion,...). Od konce března přihnojuvat hnojivem na plod a květ. Rostliny pěstujeme celé léto venku na slunci. Na zimu je nutné stromky chránit před velkými mrazy. V oblastech, kde se běžně pěstují broskve, je lze nechat venku, ale je nutné zajistit, aby nepromrzl květináč (zapuštěním do záhonu). V chladnějších oblastech využijeme např. nevytápěný skleník nebo chladnou místnost. Nutné je rostlinu před zimou důkladně zalít. Pokud Vám rostlina začne ve skleníku či doma brzy zjara nakvétat, nesmíte zapomenout květy opylovat (štětečkem přeneseme pyl z květu na květ).

BALKONOVÉ ROSTLINY

Všechny tyto rostliny jsou vytrvalé. Pro zdárný vývoj rostlin je důležité:

1. Dostatečná zálaha během vegetace, tzn. že sázíme rostliny, pokud je možno, do samozavlažovacích truhlíků. Do jednoho truhlíku, 50-60 cm dlouhého, dáváme většinou 3-4 rostliny.

2. Je důležité rostliny zasadit do vhodného substrátu. Dobře vyhovuje substrát na pelargonie nebo balkonové květiny, dostupný v každém květinářství.
3. Pro bohaté nakvétání a bujný růst vyžadují rostliny dostatečný přísun živin. Osvědčuje se přimíchat do substrátu hnojivo Plantacote nebo Multicote, které po celou sezónu uvolňuje potřebné živiny. Během vegetace přihnojujeme ještě např. hnojivem na muškáty nebo Kristalonem na balkonové květiny.
4. Rostliny přezimují v chladné, světlé místnosti. V zimním období omezíme závlivku na minimum a nepřihnojujeme.
5. Na začátku léta je vhodné rostliny preventivně ošetřit přípravkem proti padlí a houbovým chorobám (např. Kumulus), které se mohou v případě dlouhotrvajícího deštivého počasí vyskytnout.

BALKONOVÝ JAHODNÍK MARANELL®

Jedná se o odrůdu jahodníku, která je vhodná zejména pro pěstování na balkóně, v truhlíku nebo v závěsných květináčích.

Maranell® je první jahodník vytvářející dlouhé šlahouny, které spolehlivě plodí celou sezónu. Pěstování je velmi jednoduché. Pěstujeme jej nejlépe v závěsném květináči o průměru alespoň 20 cm. Jako zemina postačí běžně prodávaný zahradnický substrát nebo speciální substrát na jahody, do kterého přimícháme hnojivo PLANTACOTE nebo OSMOCOTE, které uvolňuje živiny po dobu 6 měsíců. Pro zdárný vývin plodů je třeba za třetím odnožem šlahoun zastříhnout. Na zimu šlahouny odstříhneme a závěsný květináč zapustíme do záhonu na zahrádce. Na jaře vyměníme substrát a pokračujeme v pěstování. Někdy se může stát, že druhým rokem rostlina sice spolehlivě plodí, ale již nevytváří tolik šlahounů. Stejně tak to platí pro rostliny vysazované od června.

BALKONOVÁ KOPRETINA (Argyranthemum)

Tento kompaktní, nízký keřík dorůstá 50 až 100 cm. Vysazuje se do běžného zahradnického substrátu a pěstuje se na světlém místě. Kvete téměř celý rok, především když se včas odstraní odkvetlé květy a zasychající listy. V době vegetace vyžaduje hojnou závlivku a každý týden, do konce srpna přihnojení

hnojivem s vyšším obsahem fosforu (hnojiva na balkonové květiny). Před příchodem prvního mrazu ji umístíme na světlé místo při teplotě +5 až 10°C a omezíme závlivku. Na jaře výhony asi o 1/3 zkrátíme. Není-li k dispozici světlé místo, je lepší nechat bal téměř vyschnout, rostlinu asi na polovinu seříznout a uložit. Rostlinu přes zimu zaléváme jen velmi málo a na jaře jí přesadíme. Obrážející letorosty zastipujeme, aby se vytvořila pěkná korunka.

BAMBUS PŘEVISLÝ (Stenotaphrum secundatum)

Tato převislá forma bambusu je vhodná do každého bytu. Rostlina vyžaduje dostatek světla (panašovaný kultivar při nedostatku ztrácí žíhání na listech), pravidelnou závlivku a přes léto 1x za 14 dní přihnojování univerzálním hnojivem. Každý rok na jaře je vhodné rostlinu přesadit – postačí běžně prodávaný zahradnický substrát nebo substrát na pokojové rostliny. Rostlinu můžete v případě potřeby zastříhnout.

BANÁNOVNÍK (Musa)

Banánovníky jsou vhodné pro pěstování v bytech. V našich podmínkách kvetou a plodí 3. rokem od výsadby. Květenství vyrůstá ze středu listů. Banánovník po odpození uhne, ale z kořenů vyroste několik odnoží. Ty, je možné oddělit a pokračovat v pěstování. Pokud se objeví odnože už během růstu, tak je odstraníme, aby nevyšilovaly hlavní rostlinu. Od jara do podzimu pravidelně přihnojujeme 1x týdně, nejlépe tekutým univerzálním hnojivem. Přes léto vyžaduje vydatnou závlivku. Rostlinu je potřeba 2x ročně (na jaře a na podzim) přesadit do většího květináče. K zaplazení je potřeba květináč alespoň o průměru 45 cm. Zakoupené rostliny ze začátku rosíme. Rostlině vyhovuje běžná pokojová teplota. Není nijak náročný na složení zeminy, postačí mu běžný zahradnický substrát. Pokud se na rostlině objeví nějaký škůdce (nejčastěji sviluška), ošetříme ji opakovaně chem. přípravkem Talstar, nebo Vertimec. Banánovník vyžaduje dostatek světla, proto ho umístíme nejlépe poblíž okna.

BATÁTY (Ipomoea batatas)

Batáty se pěstují pro jedlé kořenovité hlízy. Mladé výhonky a listy se upravují jako salát. Celá rostli-

na je prostoupena mléčnicemi produkující bílou, nahorklou tekutinu, která po promytí vodou nebo projitím varem mizí. Hlízy, které můžeme znát pod názvem sladké brambory se konzumují čerstvé, vařené i pečené. Rostlinu přesadte do velkého květináče a dejte na léto ven nebo do foliáku. Na přesazení použijte kvalitní kompost nebo zahradnický substrát. Přihnojte 1x za 14 dní univerzálním hnojivem. Přes zimu uložte hlízy ve sklepě a na jaře z nich vypěstujete nové rostliny.

BORŮVKA KANADSKÁ TOPHAT, BRIGITA, RUBEL, PINK LEMONADE... (*Vaccinium corymbosum*)

Borůvka Kanadská, chocholičnatá, zahradní, hroznovitá nebo také americká. To jsou různé názvy, které označují jeden a ten samý druh borůvek. Tento druh borůvek má znamenitou chuť a aroma. Plody borůvek právem zařazujeme mezi nejzdravější ovoce. Obsahují vitamíny, minerální látky a barviva, které mají mimořádně příznivý vliv na lidský organismus, zvyšují obranyschopnost organismu, výborně působí proti průjmům. Částečně pomáhají při léčbě cukrovky, dny a revmatismu. Lidové léčitelství doporučuje každému sníst ročně alespoň 1,5kg čerstvých borůvek pro vyčištění organismu. Pro dobré výsledky při pěstování těchto borůvek je třeba dodržet dva základní faktory: **kyselou půdu a dostatek vody**. Z našich zkušeností vyplývá, že nejjedlejší způsob pěstování je následující. Pokud chceme pěstovat borůvky ve volné půdě, jsme nuceni připravit jámu o velikosti 0,5 m x 0,5 m x 0,5 m, kterou vyložíme fólií, do které uděláme několik malých dírek a naplníme ji čistou rašelinou nebo speciálním substrátem na borůvky. Pokud máme k dispozici kvalitní kompost, nebo rozleželý hnůj můžeme ho přidat na dno jámy. Po výsadbě do takto připravené země nemusíme první dva roky hnojit a poté přihnojujeme speciálním hnojivem na borůvky nebo hnojivy na kyselomilné rostliny. Pokud tedy dodržíme dostatečnou kyselost půdy, to znamená pH okolo 4,5 a dostatek vody, odmění se nám rostliny každoročně bohatou úrodou vynikajících plodů. Rostliny nevyžadují pravidelný řez, ale cca po čtyřech letech odstraníme staré proschlé větve. Řez se provádí po odpození. Tyto borůvky se dají s velkým úspěchem pěstovat i v nádobách na balkoně či na terase. Musíme pamatovat na to, že čím větší nádoba, tím větší úroda. Pro pětileté rostliny doporučujeme nádobu o objemu alespoň 45l, naplněnou výše zmíněnou zemínou. Tyto borůvky jsou velmi odolné vůči mrazu a dají se pěstovat i v oblastech do 800m nad mořem.

BOUGAINVILLEA (*Bougainvillea*)

Rostliny se sází do kvalitního kompostu, zahradnického substrátu nebo substrátu pro pokojové rostliny. Mladé rostliny přesazujeme každý rok. Starší rostliny 1x za 2 roky, ale je nutné vyměnit alespoň horní vrstvu zeminy. Nádoby musí mít kvalitní drenáž. Rostlinu pěstujeme přes léto venku na sluníčku. V době růstu vydatně a pravidelně zaléváme. Od konce února do srpna hnojíme 1x týdně hnojivem s vyšším obsahem fosforu (hnojivo na balkonové rostliny). Rostlina vyžaduje pěstování na opoře. Na zimu rostlinu umístíme do chladné, ale světlé místnosti s teplotou okolo 10°C a omezíme zalívku. Rostlina přes zimu většinou shazuje listy.

BRAHMI (*Bacopa monnieri*)

Léčivá, půdopokryvná rostlina, která kvete drobnými, bílými až světle modrými kvítky. Brahmi se pěstuje jako pokojová rostlina, kterou lze letnit. Snáší slunce i polostín a pěstuje se v neutrální, propustné zemině (zahradnický substrát). Potřebuje vydatnou zalívku a doporučuje se hnojit přírodními hnojivy nebo hnojivy na bylinky. Atraktivně působí v závěsných květináčích.

BRUSINKA CRANBERRY RED MAXIBRUSINKA (*Klikva – Vaccinium macrocarpum*)

Rostlina tvoří plazivý keřík se štíhlými plazivými výhonky, až jeden metr dlouhými. Plody jsou jedlé, vhodné k nakládání jako lesní brusinky. Brusinka se musí pěstovat na kyselých půdách. Nejvhodnější je udělat pro každou sazenici jamku 30 cm x 30 cm x 30 cm a naplnit ji rašelinou nebo speciálním substrátem na borůvky a brusinky. Vhodné místo je v mírném polostínu, kde se rostlinám velmi dobře daří. Vyzáduje dostatek vlhka, nesnáší sluneční úpal a sucho. Během vegetace je vhodné rostliny přihnojovat hnojivem na borůvky a brusinky.

BRUSINKA KEŘIČKOVÁ ERNTESEGEN, KORALE, RED PEARL,... (*Vaccinium vitis idaea*)

Pěstování viz. Brusinka Cranberry red.

BUDDLEJA (*Buddleja davidii*)

Buddleja patří mezi opadavé, odolné keře, které lze pěstovat ve volné půdě nebo v nádobě. Keř se sází do humózní, propustné půdy (zahradnický substrát) na slunečné nebo polostinné stanoviště. Rostlina je plně mrazuvzdorná. Keř je vhodné seříznout na jaře (únor/březen) zhruba na 30 cm. Tímto řezem zařídíte, aby keř bohatě kvetl.

BUXUS (*Buxus*)

Ideální prostředí pro pěstování buxusu je polostín. V případě vysazení na plné slunce je nutné dodávat dostatek vláhy, půda by měla být spíše vápenitá a výživná.

CANNA (*Canna*)

Sází se do klasického zahradnického substrátu. V našich podmínkách rostlina neprezimuje, takže ji můžeme nechat přes léto venku, ale na zimu se musí uklidit nebo pěstovat celoročně jako pokojová rostlina. Ve vegetačním období je vhodné rostlinku 1x14dní přihnojovat univerzálním hnojivem.

CIBULE ZIMNÍ (*Allium fistulosum*)

Rostlina je plně mrazuvzdorná. Sází se do propustné, humózní půdy na slunné nebo polostinné stanoviště. Čím častěji budeme nať sklízet, tím bude rostlina bohatší.

CITRONÍK, POMERANČOVNÍK, MANDARINKA, GREP

Citrusy jsou stálezelené, subtropické až tropické dřeviny rodu citrus, do kterého řadíme pomerančovník, citroník, mandarinku, grapefruit, cedrát, laim, bigarádie, limet, šedok, bergamot a jiné. Většina rodu citrus jsou keře nebo malé, až středně velké stromy. V našich podmínkách se dají pěstovat v nádobách nebo větších květináčích, kde kvetou i plodí. Plody normálně vyzrávají a svojí kvalitou se neliší od dovážených. Květy jsou bílé, nebo vně růžové, příjemně voní a bohatě medují. Citru-

sy jsou jednodomé, vytvářejí obojaké květy a většina je samosprašná. Jen u málo druhů a odrůd je nutné opylení cizím pylem. Květy se tvoří hlavně na jednoletém dřevě. Pokud Vám rostlina kvete v bytě, je potřeba květy opylovat. Jsou druhy, které kvetou jen jednou ročně (pomerančovník, grapefruit), jiné kvetou vícekrát (Meyerův) nebo s krátkými přestávkami (citroníky). Rostliny, které jsou množeny řízkováním nebo roubováním, začínají kvést a plodit již ve druhém roce. Od kvetení až do uzrání plodů rozdělujeme: nejranější - mandarinka Unschui 5 - 6 měsíců, rané - pomeranče dozrávají za 6 - 7 měsíců, citrony za 7 - 8 měsíců, pozdní odrůdy až za 11- 14 měsíců. U některých citrusů jsou na rostlině současně plody dozrávající a malé zelené nebo květy a poupata. Na výživu plodů potřebuje rostlina na jeden plod 20 - 30 listů. Aby citrusy dobře rostly a bohatě plodily, potřebují určité podmínky. K nejdůležitějším patří dostatek tepla, světla, vláhy a odpovídající půda. Optimální teplota pro růst většiny citrusů je 22 - 24 °C. Aktivní růst začíná již kolem 12°C. Pokud teplota klesne pod 10°C přecházejí citrusy do stavu vycuceného klidu, který snášíjí i několik měsíců bez poškození. V tomto stavu se snižuje nárok na vodu i živiny. Takto rostlina mnohem snadněji přečká nepříznivé podmínky období zimování. Pro rostliny roubované na trifoliátě je tento způsob zimování nutností, jinak dochází k opadu listů a rostlina může i zahynout. Všechny pěstované citrusy jsou rostlinami světlo milnými. Pomerančovník, mandarinka a grapefruit snášíjí dobře přímé sluneční světlo. Citroníky lépe vyhovuje světlo rozptýlené (lehké zastínění rákosem). Při přenesení citrusů v letních měsících z bytu ven, je nutné vždy přistínění rákosem, nebo je umístit pod řídké koruny stromů. Citrusy jsou rostlinami vláhomilnými. Zálivku provádíme podle potřeby vždy odstátou a měkkou vodou. Nevhodná je voda obsahující chlór. Celý kořenový bal musí být dobře provlhčený. Nesnáší však dlouhodobé přemokření. V zimě u rostlin, které prezimují v chladu, je nutné omezit zálivku na minimum. Rostlinám nejlépe vyhovuje speciální zemina na citrusy, kterou lze zakoupit nebo jí můžeme nahradit směsí zahradnického substrátu, těžké jílovité zeminy a písku v poměru 2:1:1. U rostlin v květináčích tvoří zemina spíše fyzikální prostředí pro aktivitu kořenů, než-li zdroj živin. Tudíž je nutno provádět přihnojování kombinovaným hnojivem na citrusy. Přihnojujeme v letních měsících každý týden. Špatně živěné citrusy zanechávají na listech typickou kresbu. Citrusy jsou stromy či keře, a proto je zapotřebí

jim dát pro růst dostatečně veliké květináče. Pro jednoleté rostliny použijeme květináč s průměrem 10 - 12 cm, pro dvouleté rostliny 14 - 16 cm, pro tříleté 20 - 24 cm, pro čtyřleté kolem 30 cm a pro starší větší nádoby. Rostliny přesazujeme až kořeny půdu v nádobě prokoření, a to nejlépe v březnu. Na dno dáme dobrou drenážní vrstvu. Pokud koupíte rostlinu s poupaty nebo květy je nutné ji cca 3 týdny rosit aby poupata neopadala. Rostliny lze tvarovat řezem. Zakracování mladších výhonů můžeme provádět kdykoliv. Pokud chceme provést hlubší řez do starého dřeva, ideální doba na řez je v únoru.

CITRONOVÁ TRÁVA (*Cymbopogon citratus*)

Na jaře rostlinu přesadíme do většího květináče. Použijeme klasický zahradnický substrát. Po 15. květnu můžeme dát rostlinu ven na slunečné místo. Hnojíme univerzálním hnojivem 1x za 14 dní. Na zimu rostlinu umístíme do chladnější světlé místnosti (cca 18°C). Rostlina se dá množit dělením trsů. Používá se v čínské kuchyni a k přípravě čajů.

CITRONOVÁ VERBENA (*Loysia triphylla*)

Verbena v našich podmínkách neprezimuje, proto se pěstuje jako přenosná rostlina v květináči nebo jiné nádobě. Rostlinu sázíme do substrátu pro pokojové rostliny nebo do jiné propustné půdy bohaté na živiny. V době vegetace přihnojujeme 1x14 dnů přírodním hnojivem. Ideálním stanovištěm je slunečné nebo polostinné místo. Rostlinu můžeme na léto přenést ven a nechat celé léto na zahradě, balkoně nebo terase. Na zimu se rostlina musí přenést do bytu nebo do světlé, chladnější místnosti, kde teplota neklesá pod 5°C.

CLEMATIS – „PLAMÉNEK“ (*Clematis*)

Clematis sázíme na slunné, před větrem chráněné místo. Ideální pro výsadbu je místo, kde je nadzemní část na slunci, a kořeny jsou ve stínu. Potřebuje vydatnou závluku. Rostlině vyhovuje neutrální, propustná, humózní půda. Je to popínavá rostlina, proto vyžaduje oporu. Pokud na jaře i přesto, že je zalitý, začíná vadnout, je nutné provést závluku Previcurem. Za péči se Vám každoročně odvděčí záplavou nádherných květů.

CYPŘIŠ POKOJOVÝ (*Cupressus Goldcrest*)

Rostlina svěže zelené barvy s citronovou vůní. Cypřiš vyžaduje půdu složenou z rašeliny, kompostu a hrubšího písku. Rostlina nesnáší rosení! Je důležité mu zajistit dostatek světla a pravidelnou závluku. Rostlina nevyžaduje přímé sluneční paprsky. Hnojíme pravidelně během vegetace univerzálním hnojivem dvakrát za měsíc, abychom zaručili jeho svěží zelenou barvu. Mladé rostlinky přesazujeme každý rok na jaře, starší za dva až tři roky. Cypřiš si sám udržuje pěkný kompaktní tvar. U starších rostlin můžeme výšku upravit řezem a to nejlépe v jarních měsících. Může se sestřihovat do různých tvarů. Rostlina netrpí škůdci, ba naopak i likviduje škodlivé bakterie v našich bytech.

CYPŘIŠ VENKOVNÍ (*Chamaecyparis*)

Cypřiše potřebují neutrální nebo mírně kyselou půdu (zemina na jehličnany), která musí být mírně vlhká. Vyžadují stanoviště na slunci nebo v polostínu. Cypřiše tvarujeme v období březen - duben nebo v září.

ČAJOVNÍK (*Thea chinensis*)

Čajovník je stálezelený subtropický až tropický keř. Plody jsou dřevnaté, trojpouzdré tobolky s jedním až třemi hnědými semeny. Květy opylují hlavně včely, v bytě je nutné opylení provést vatou nebo štětečkem. Čajovník kvete na podzim a celou zimu. Rostliny mají dvě zřetelné odlišné periody růstu. Jarní perioda růstu je v květnu a letní koncem července a srpna. V našich podmínkách čajovníky začínají kvést zhruba po deseti letech. Čajovník přesazujeme jednou za rok, nejlépe v březnu do rašeliny, do které přidáme hnojivo Plantacote. Rostlina nesnáší přemokření (uhnívají kořeny) a zásadně nesnáší vápno v půdě. Růst rostliny na jaře začíná při teplotě vzduchu 10 - 12°C. Rostliny snášejí i zastínění, ve své domovině rostou jako podrost velikých stromů. Rostliny je možné pěstovat i v bytech za okny otočenými k severu. Od jara do podzimu je možno rostlinu pěstovat i na balkonech. Aby květináč snadno nevysychal, tak jej zastíníme. Když se rostliny dobře rozvětví a vytvoří pěkný keřík, je možno začít se sklizní listů. Sklízí se 3 nejmladší lístky na vrcholu nového výhonu. Lisy je možné použít zelené, sušené nebo provést fermentaci. Lisy obsahují 70 - 80% vody, 29% tříslovin, alkaloidy, zejména kofein 1 - 4,5%, dále

éterické oleje, které dodávají typické aroma. V listech je asi 25 % bílkovin z celkové sušiny. V zelených listech je značné množství vitamínu C, který i z části přechází do čaje. Nejvýznamnějším škůdcem čajovníků je v našich podmínkách pučlice a sviluška.

DŘÍN VELKOPLODÝ

(Cornus mas)

Dřiny jsou opadavé keře rostoucí do velikosti 2-4 m, ale dají se tvarovat řezem. Sází se do propustné, neutrální půdy na slunce nebo do polostínu. Ve vyšších polohách je vhodné rostliny vysazovat na chráněné stanoviště. Roubované rostliny kvetou již druhým rokem po výsadbě, na rozdíl od semenáčů, které plodí později.

DŘIŠTÁL

(Berberis)

Dřišťál se vysazuje do neutrální, propustné půdy na slunečné nebo polostinné stanoviště.

Řez Dřišťálu: Rostlinu lze upravovat po celý rok. Zásadní, tvarovací řez je nejlepší provést v březnu. Tímto řezem se odstraní staré, zaschlé nebo zimou poškozené větve. Pokud máte dřišťál jako živý plot, je vhodné provést druhý řez v červnu. Tím se zkrátí větve cca o třetinu nebo dle potřeby. Poslední úpravy u živého plotu můžete udělat v září.

DURANTA

(Duranta)

Stálezelená rostlina s překrásnými, fialovými květy. V našich podmínkách Durantu pěstujeme jako přenosnou nebo pokojovou rostlinu, která se pěstuje v zahradnickém substrátu nebo substrátu pro pokojové rostliny na slunečném místě. Od jara (až nebudou hrozit mrazy) do konce léta můžeme rostlinu přenést ven a letní ji. Od jara doporučujeme rostlinu přihnojovat např. Kristalonem květ a plod, univerzálním hnojivem nebo hnojivem na pokojové rostliny. Řez lze provádět po celý rok. **Pozor rostlina je jedovatá.**

DURMAN

(Datura)

Jedná se o impozantní rostliny s překrásnými květy, které se v našich podmínkách pěstují jako přenosné. Na jaře sazenice zasadíme do květináče o průměru

minimálně 20 cm. Jako zemina postačí běžně prodávaný zahradnický substrát. Důležité je přihnojování rostlin během vegetace hnojivem s vyšším obsahem fosforu a nižším obsahem dusíku (např. hnojivo na balkonové rostliny). Rostlině vyhovuje slunné stanoviště a dostatečná zálivka. U druhů se vzpřímenými květy po odkvětu vystřiháváme tvořící se semeníky, které by rostlinu zbytečně vysušovaly, a méně by kvetla. Před příchodem mrazů rostlinu uklidíme do světlé, chladné, ale bezmrazé místnosti. V případě nedostatku místa můžeme rostlinu i hluboce seříznout. Během zimních měsíců rostlinu zaléváme minimálně a nehnojíme. Na jaře (březen) řezem upravíme tvar, rostlinu přesadíme a začneme vydatně přihnojovat. Po přenesení ven rostlinu postupně zvykáme na přímé sluneční světlo. **Celá rostlina je jedovatá**, ale přesto se na rostlinách můžou objevit škůdci: molice, sviluška nebo mšice.

BLAHOVIČNÍK - EUKALYPTUS

(Eucalyptus globulus, gunni, citriodora)

Rostlina obsahuje ve všech částech silici nazývanou eukalyptol nebo cineol. Eukalyptová silice se používá na inhalování při astma a při zápalch horních cest dýchacích. Přidává se do různých masť proti revmatickým bolestem nebo se listí nakládá do lihu, kde se nechá vyluhovat 2-3 měsíce a potom se tekutinou natírají revmatická místa. Rostlina roste velmi rychle, proto je možné listí sklízet často. Rostlina vyžaduje pravidelnou, v létě zvýšenou zálivku. Pozor na dlouhodobé přemokření substrátu. V zimním období je třeba zálivku omezit v závislosti na teplotě prostředí. Pro zdárný a rychlý růst je nejvhodnější zemina ze směsi: 60% zahradnického substrátu a 40% rašeliny. Eukalyptus je nutno přesazovat každým rokem do většího květináče. Při přesazování nesmíme porušit kořeny. Přihnojování provádíme nejméně dvakrát za měsíc hnojivem na pokojové květiny. Eukalyptus vždy umístíme na místo s dostatkem světla. Při nedostatku denního světla rostlina vytváří velmi dlouhé, slabé výhonky, řídce olistěné. Tato rostlina působí svým olistěním nejen dekorativně, ale také velice příjemně provoní Váš byt a zlepší dýchání.

FEJCHOA

(Feijoa sellowiana)

Fejchoa patří k subtropickému ovoci, které se k nám nedováží, neboť nesnáší delší přepravu. V domovině dorůstá do výšky až 3 m. Květy jsou bílé až

načervenalé, asi 30mm velké, plátky jsou masité, sladké a jedlé. Z plodů se připravuje velmi chutný salát. Plodem je vejčitá bobule, asi 50-70mm veliká o hmotnosti 15-50g. Podle zralosti je barvy tmavozelené až žlutozelené. Slupka je kožovitá. Dužnina plodu je bílá, aromatická, vůni připomínající jahody. Zralé plody opadají samy. Doba zrání je asi 5 měsíců po odkvětu. Vyhovuje jí zemina složená ze 60% zahradnického substrátu, 30% rašeliny a 10% písku. V době vegetace je nutno rostlinu každých 14 dní přihnojovat univerzálním hnojivem. Každým rokem na jaře rostlinu přesadíme do větší nádoby. Přes zimu umístíme keřik do chladné místnosti, nevytápěného skleníku nebo na verandu, kde se teploty pohybují okolo 0°C - 5°C a omezíme zálivku. Krátkodobě snese i teplotu -10°C. Přes léto můžeme dát fejšou na balkon nebo na chráněné místo poblíž budovy. Naše zkušenosti ukazují, že pokud fejšou v zimě nevystavíme alespoň na několik dní teplotám pod bodem mrazu, špatně nakvétá.

FÍKOVNÍK / SMOKVOŇ

(*Ficus Carica*)

Fikovníky patří mezi nejodolnější subtropické rostliny. Jeho výhodou je, že se dá pěstovat i v květináčích nebo ve větších nádobách. Rostliny v nádobách přes léto umístíme na slunném místě venku a v zimě uchováme v chladné, možno i tmavé místnosti, např. sklepě. Je to opadavá rostlina, takže v zimě, kdy nemá listy, může být i v úplně tmě. Starší rostliny jsou mrazu odolné, protože mají vyzrálé dřevo. Stačí je chránit jako růže, zahrnout hlínou a přikrýt chvojím, když se vám stane, že rostlina omrzne, z kořenů vyraší vždy nové, rovněž plodonosné pruty. Fikovník je bujně rostoucí keř a při dobrém ošetření Vám poskytně dvě sklizně ročně. Ve volné půdě za příznivých tepelných podmínek má roční přírůstky až 2m dlouhé. V květináčích roste pomaleji. Nezralé plody jsou zelené, tvaru hrušky. Postupně se zvětšují a zbarvují do žluta nebo do fialova a měknou. Na vzrostlém keři je možno sklídit značné množství kvalitních, velikých a sladkých plodů. Fikovník vyžaduje zeminu složenou ze zahradnického substrátu a 10% písku. Zemina musí být propustná. Během vegetace vydatně zalévejte. Během jara a léta přihnojujte pravidelně jednou týdně univerzálním hnojivem. V září můžete přihnojit hnojivem se zvýšeným obsahem draslíku. Fikovník má vegetační klid 6-8 týdnů, v té době je bez listů a proto zaléváme málo, jenom aby zemina úplně nevyschla. Pokud chceme rostlinu zakrátit, provedeme řez brzy na jaře (konec

února). Nasazené a nevyzrálé plody z podzimní násady po opadu listů na rostlině přezimují, v příštím roce pokračují v růstu a velmi brzo dozrají. To platí při zimování ve sklepě, ve volné půdě na zahradě fíkovník dává většinou jednu úrodu. Během roku vám ze zaslané rostliny vyroste pěkný keř a při správném ošetření vám poskytne celá desetiletí hojnost čerstvých fíků a bude okrasou vaší zahrady a bytu.

FUCHSIE

(*Fuchsia*)

Rostlina se sází do mírně kyselé půdy (pH okolo 6). Jako stanoviště je ideální volit světlé místo s rozptýleným světlem, rostlině neprosívají přímé sluneční paprsky. Když už venku nehrozí mrazíky, můžeme rostlinu umístit ven a nechat do konce léta venku nebo na balkoně. Přes léto je vhodné rostlinu přihnojovat hnojivem na podporu květu (např. Kristalon květ a plod nebo Superfosfát). Řez Fuchsie je dobré provést na jaře (březen). Tímto řezem odstraníme staré, poškozené větvičky a zkrátíme nové výhony zhruba na polovinu. Doporučujeme z rostliny odstraňovat odkvetlé květy.

GOTU KOLA

PUPEČNÍK ASIJSKÝ

(*Centella Asiatica*)

Je to plazivá – půdopokryvná rostlina. Pokud se objeví květy, tak jsou drobné, zelené a později tmavě červené barvy. Pupečník není mrazuvzdorný, a proto jej u nás pěstujeme jako pokojovou nebo přenosnou rostlinu. Jako substrát postačí klasický zahradnický substrát. Přihnojovat můžeme jakýmkoliv kapalným univerzálním hnojivem. Zálivku vyžaduje v letním období bohatou, na zimu ji omezíme v závislosti na teplotě. Ta by neměla klesnout pod 10°C. Nejlepší je pěstovat ji v závěsném květináči nebo truhlíku.

GRANÁTOVÉ JABLKO

(*Punica granatum*)

V našich podmínkách je granátovník cennou pokojovou nebo přenosnou rostlinou. Je především velmi dekorativní svým listem a květem. Doba kvetení je dlouhá. Má spoustu svítivě, šarlatově červených květů a poskytuje dobré ovoce. Květy mají v průměru 4 – 5cm. Granátovník na zimu opadáva. Opadnutím listů končí vegetace. Raší brzy na jaře. Kvete od kvě-

na do září, plody dozrávají postupně koncem září a v říjnu. Plody jsou bobule velké 4 – 6cm v průměru, kulaté s vytrvalým kalichem. Štáva má načervenalou barvu, příjemnou vůni a chuť. Plody se konzumují v čerstvém stavu, nebo se zpracovávají na šťávy a kompoty. Štáva obsahuje také značné množství vit. C. Granátovníku vyhovuje klasický zahradnický substrát, který je běžně v prodeji. Nejvíce vláhy mu musíme poskytnout na jaře a v létě. V zimě, když je bez listů, zaléváme málo, jen aby rostlina nezuschla. V tomto období rostlinu umístíme do chladné chodby nebo do sklepa. Na jaře rostlinu přesadíme do většího květináče. V období vegetace pravidelně přihnojujeme univerzálním hnojivem nebo hnojivem na balkonové rostliny, aby rostlina lépe kvetla. Slabé výhonky vystříhujeme a tvarujeme pěknou korunku, buď jako keř nebo jako stromček. Již v lednu, či únoru můžeme rostlinu přenést do vytápěné místnosti, kde hned začne rašit a růst. Na jaře, hned po přejití ledových mužů, můžeme rostlinu umístit ven na balkon, či terasu do polostínu. Po přivyknutí snese i přímé světlo.

GRANÁTOVNÍK VELKOKVĚTÝ

(*Punica granatum pleniflora*)

Stejně pěstování jako granátové jablko. Tento druh je pouze okrasný.

HORTENZIE

(*Hydrangea*)

Rostlinám vyhovuje mírně kyselá zemina (pH 5,1 - 5,5) a slunečné nebo polostinné stanoviště. Ve vegetačním období je vhodné rostliny vydatně zalévat a jednou za 14 dnů přihnojit. Mladší rostliny doporučujeme na zimu přihrnout chvojnám nebo jinak chránit.

HOŘCOVÝ STROMEK

(*Solanum rantonetti*)

Je to atraktivní keřík nebo stromek, který je po celé léto posetý nádhernými, modrými květy. Rostlinu přesadte do klasického zahradnického substrátu, do květináče o průměru alespoň 15cm. Každý další rok přesazujeme do květináče o 3 - 5cm většího. Rostlinu můžeme bez problému také po celý rok tvarovat řezem, krásně obráží i po hlubokém seříznutí, které provádíme každý rok v únoru. Hořcový stromek nesnáší mráz, proto jej před příchodem

zimy přeneseme do bytu, nejlépe do světlé, chladnější místnosti a omezíme závlivku. V únoru seřízneme, přesadíme a začneme postupně přihnojovat hnojivem na muškáty. Rostlina venku většinou netrpí škůdci, v bytě se občas vyskytne molice či mšice. V tomto případě ošetříme Pirimorem, Mospilanem nebo Actelicem.

CHŘEST

(*Asparagus officinalis*)

Chřest se pěstuje v propustné, humózní, hlinito-písčité půdě na slunečném nebo polostinném stanovišti. Rostlina je mrazuvzdorná do -35°C, proto v našich podmínkách nemá problém s přezimováním a vydrží v zahrádce dlouhá léta. Pouze menší rostliny doporučujeme na zimu raději přihrnout hlínou nebo listím. Rostlinu pravidelně přihnojujeme organickými hnojivy např. uleželým hnojem nebo kompostem.

IBIŠEK POKOJOVÝ

(*Hibiscus rosa sinensis*)

Ibišky slouží k výzdobě interiérů, především v letních měsících. Sázíme je do zahradnického substrátu. Od února do září přihnojujeme vícesložkovými hnojivy. Abychom vypěstovali silné a dobře rozvětvené rostliny, je třeba ibišky v únoru hodně ostříhat. Při silném slunečním úpalu ibišky lehce přistíníme. Při tvorbě poupata a v době květu vyžadují dostatek světla. V zimě snížíme teplotu na 12-15°C a omezíme závlivku. Při vyšších teplotách alespoň dostatečně větráme. K největšímu poškození a úhynu rostlin dochází při vysokých zimních teplotách a nadměrné závlivce. Nedodržení zimního klidu bývá příčinou špatného nasazení na květ. Stejně negativně se však může projevit i nedostatečná výživa keřů nebo přehnojení dusíkem. Ibišky se rozmnožují vrcholovými řízků po celý rok.

IBIŠEK VENKOVNÍ AMERICKÝ, BAHENNÍ, VELKOKVĚTÝ

(*Hibiscus moscheotus*)

Tyto ibišky přezimují pouze v kořenech a nadzemní část na podzim usychá. Před příchodem silných mrazů doporučujeme kořeny zakrýt chvojnám nebo větší vrstvou listů. Na jaře seschlé výhony ostříháme, a jakmile rostliny začnou z kořenů obrážet, tak je přihnojíme univerzálním hnojivem. V chladněj-

ších polohách většinou raší až po polovině května. Od července začínají nakvétat a kvetou až do prvních mrazů. S úspěchem se dají pěstovat i ve větším květináči, kde nakvétají dříve. V takovém případě je na zimu umístíme do chladného prostředí, kde teplota nestoupá nad 10°C.

IBIŠEK VENKOVNÍ SYRSKÝ (*Hibiscus syriacus*)

Tyto keře rostou do velikosti 2 – 3m a lze je dle potřeby tvarovat řezem. Aby ibišky hojně kvetly, potřebují slunečné, dobře chráněné stanoviště. Vhodné jsou propustné půdy s dostatkem humusu. Kvetou od června do září. Během vegetace pravidelně přihnojujeme, ale jen do konce srpna, aby výhony mohly do zimy vyžrát. Řez pak provádíme na jaře, když začnou rašit.

JAHODY – FRIGO sadba

Frigo (chlazené) sazenice jahod se v poslední době stávají nejčastějším a nejspolehlivějším způsobem vysazování jahod. Jedná se o na podzim vyorané, silné jahodové sazenice, které jsou zbavené listů a uskladněné v chladárnách při teplotě okolo -2°C. Tyto sazenice se dají v našich podmínkách vysazovat od konce března až do konce června, případně i později. Sazenice plodí již několik týdnů po výsadbě a je to tak v současné době nejrozšířenější způsob zakládání pěstitelských porostů. Pokud je nemůžete ihned po obdržení vysadit, dají se na několik dní uskladnit v ledničce. Před výsadbou sazenice na 2 hodiny namočíme do vody a kořeny cca o 1/3 sestříháme. Po zasazení ještě pořádně zalijeme. Přihnojovat můžeme až po měsíci od vysazení.

JAHODY – KONTEJNEROVANÉ SAZENICE

Kontejněrované sazenice můžeme vysazovat od jara do podzimu. Sazenice vysadíme stejně hluboko, jako jsou v kontejneru a po výsadbě pořádně zalijeme. Pokud máme v zahradě chudší půdu, doporučujeme přimíchat např. substrát na jahody nebo zahradnický substrát.

HNOJENÍ: Nejlepší je jahodníky sázet do zeminy po hnojené předplodině chlěvkým hnojem (brambory, zelenina). Před výsadbou můžeme použít do řádků kompost, rašelinu nebo zahradnický substrát. Zapravíme do země kombinované hnojivo

(Cererit, Symferta, NPK) 5-10kg na 1ar. Na jaře přihnojujeme dusíkem (ledek), po sklizni opět přihnojíme kombinovaným hnojivem.

JAKON (*Polymnia sonchifolia*)

Jde o vytrvalou bylinu, v našich klimatických podmínkách jednoletou. Rostlina dosahuje výšky až 2 metrů. Lodyhy jsou hojně olistěné vstřícnými listy sytě zelené barvy. Výjimečně se na vrcholech lodyh objevují drobné žluté až oranžové květy. Plodem jsou nažky, které se u nás tvoří minimálně. Rostlina se pěstuje hlavně pro jedlé hlízy. Jakon má dva druhy hlíz: první, nápadně připomínající topinambury, slouží k dalšímu množení, druhé tzv. kořenové, vyrůstají po 5-20 ve svazku. Mají nepravidelně vřetenovitý až kulovitý tvar a dosahují v průměru hmotnosti 0,2-0,5kg, ale také až 2kg. Ty mají slabou, šedozeleňou až fialovou pokožku a křehkou chruplavou a šťavnatou dužninu nasládlé chuti a bílé, krémové a někdy až nafialovělé barvy. Dužnina velmi snadno tmavne a vysychá. V našich klimatických podmínkách je jakon plodinou především drobných pěstitelů. K jeho množení je vhodné použít oddenkové hlízy, které necháme přezimovat podobně jako jiřiny. Výsadbou se provádí v polovině května a hlízy se sklízí po prvních podzimních mrazících. K urychlení vegetace je možno jakon také předpěstovat a rostliny vysazovat na stanoviště tehdy, když dosahují výšky 15 - 25cm. Sklizené hlízy často snadno pukají a vysychají, proto je třeba urychleně je zpracovat nebo odpovídajícím způsobem uložit.

JALOVCE (*Juniperus*)

Jalovce nejsou náročné na půdu ani stanoviště. Postačí si s propustnou půdou (speciální substrát na jehličnany) a slunným stanovištěm nebo polostínem.

JASMÍN SAMBAKOVÝ (*Jasminum sambac*)

Jasmín sambakový je zvláštní tím, že v létě roste jako keřík a v zimě jako liána. Listy jsou zelené, neopadavé, na krátkém řapíku. Květy jsou bílé, silně vonné, zejména večer. Tvoří se na konci větévek, vždy několik pohromadě. Nepravidelně nebo liánovitě rostoucí větévky můžeme sestříhnout, aby měl keřík pěkný tvar. V našich podmínkách se jasmín musí pěstovat

jako přenosná rostlina. Přes léto můžeme rostlinu vynést ven a na podzim ji přenést zpět do bytu. Optimální teplota je 15 – 27°C. Na složení půdy sice není rostlina náročná, ale potřebuje substrát s neutrální půdní reakcí. Postačí běžně prodávaný substrát, do kterého můžeme přimíchat trochu mletého dolomitového vápence. Rostlina nesnáší přemokření. Přihnojujeme nejméně 1x za měsíc. Rostlina u nás většinou netrpí škůdci.

JASMÍN PRAVÝ (*Jasminum officinale*)

Velmi odolná, popínavá pokojová rostlina, která při nepatrné péči dlouho vydrží. Rostlina vyžaduje světlé stanoviště a běžnou pokojovou teplotu. V létě můžeme rostlinu umístit ven do polostínu. Velice dobře se jí daří v běžném zahradnickém substrátu. Od jara do podzimu pravidelně jednou týdně přihnojujeme. Mladší rostlinky každý rok přesazujeme, starší rostliny po delší době (1x za dva roky). Je důležité, aby zemina neprosychala. Můžeme čas od času rosit, ne však přímo na květy. Proto, aby každé jaro bohatě kvetl, je vhodné přezimovat rostlinu při teplotě 5 – 15°C.

JASMÍN PUSTORYL (*Philadelphus*)

Jasmín pustomyl patří mezi nenáročné rostliny. Sází se do neutrální, propustné zeminy na slunné nebo polostinné stanoviště. Keř je dokonale mrazuvzdorný. Pokud je nutné rostlinu zastříhnout, řez se provádí po odkvětu. Řezem se odstraňují staré, poškozené větve, na kterých květy už odkvetly.

JEDLE (*Abies*)

Jedle se vysazují do mírně kyselé, propustné zeminy nebo do substrátu na jehličnany, na slunné nebo polostinné stanoviště s dostatkem vláhy.

JIAOGULAN – PĚTILISTÝ ŽENŠEN (*Gynostemma pentaphyllum*)

Díky svým léčivým účinkům si rostlina vysloužila název jako „rostlina nesmrtelnosti, zázračná bylina nebo bylina dlouhověkosti“. Při sčítání obyvatelstva v Číně bylo zjištěno, že v oblastech, kde obyvatelé pravidelně pijí čaj z této rostliny, žije nejvíce lidí starších 100 let.

Také zde bylo daleko nižší procento úmrtí lidí na rakovinu. Název „Pětिलistý ženšen“ si rostlina vysloužila, protože obsahuje gypenosidy, které jsou velmi podobné ginsenosidům, které jsou obsaženy i v pravém ženšenu (*Panax ginseng*), který se na rozdíl od *Jiaogulanu* velmi obtížně pěstuje a produkty z něho jsou tak velmi drahé. Účinky látek obsažených v *Jiaogulanu* byly podrobeny vědeckým testům a bylo zjištěno mnoho prospěšných vlivů na lidský organismus. Je zařazován mezi tzv. antioxidanty, adaptogeny, antistresory nebo harmonizátory (příznivě ovlivňuje funkce celého organismu). Kladně ovlivňuje trávení, imunitní systém, snižuje cholesterol, léčí nespavost, zlepšuje funkci jater a ledvin, snižuje hladinu cukru v krvi. Pozoruhodná je i schopnost regulovat krevní tlak, kdy nízký zvyšuje a vysoký naopak snižuje. Používá se také jako prevence proti infekční žloutence, rakovině, mrtvici a infarktu, posiluje imunitní systém. U osob užívajících *Jiaogulan* byla pozorována lepší fyzická kondice, vytrvalost a rychlejší reakce. Lístky (1 g sušených lístků, tj. přibližně kávová lžička) je doporučeno louhovat po dobu 3 minut ve vařící vodě (šálek 2,5 dl) a konzumovat takto vzniklý výluh. Doporučená maximální denní dávka jsou čtyři šálky. Čerstvé mladé výhonky lze také nasekat nadrobno do zeleninových salátů. Nebyly zjištěny žádné nepříznivé vedlejší účinky způsobené užíváním této byliny. *Jiaogulan* roste jako liána, takže do květináče je vhodné umístit oporu nebo ji zasadit do závěsného květináče, pak bude vytvářet pěkné převisy. Doporučujeme ji pěstovat jako přenosnou rostlinu. Údajně je mrazuvzdorná až do -15°C, ale silnější mrazy ji mohouškodit. Daří se jí v polostínu, v dobré humózní zemině. Při nižších teplotách přes zimu mohou odumřít výhonky a rostlina přezimuje v kořenech, na jaře však zase obroste. V takovém případě omezíme závlivku, zeminu udržujeme jen mírně vlhkou.

JINAN DVOULALOČNÝ (*Ginkgo biloba*)

Tato prastará rostlina je zajímavá tím, že i když vypadá jako listnatý opadavý strom, tak patří mezi jehličnany. Pěstuje se v zahradách jako okrasný strom, který nemá žádné specifické nároky na pěstování. Při výsadbě je třeba volit místo s ohledem na to, že dorůstá celkem velkých rozměrů. Můžeme jej ovšem na jaře sestříhat do požadovaného tvaru.

JOSTA (*Ribes nidigrolaria*)

Josta má stejné nároky na pěstování jako rybíz.

KALISIE VOŇAVÁ

(*Callisia fragrans*)

Kalisie je pokojová rostlina. Je světlomilná, ale více než přímé sluneční paprsky jí prospívá polostín. Od jara do podzimu lze rostlinu letnit. Protože není mrazuvzdorná, můžeme ji umístit ven, až když pomine nebezpečí jarních mrazíků a na podzim ji včas přenést na stanoviště, kde teplota neklesá pod 10°C. Přezimujeme ji na světlém místě při pokojové teplotě. K přesazování používáme zahradnický substrát nebo substrát pro pokojové rostliny, který můžeme obohatit o přírodní hnojivo. V době vegetace zaléváme tak, aby byl substrát vlhký, v zimě zálivku omezíme.

KALMIE

(*Kalmia latifolia*)

Kalmie širokolistá známá také jako Mamota širokolistá je odolný, mrazuvzdorný keř pocházející z Ameriky. Rostlině prospívá polostinné stanoviště a kyselá půda (lze použít i substrát na rododendrony). Kalmie lze na jaře hnojit hnojivy určenými pro kyselomilné rostliny. Kořeny Mamot jsou mělké, proto je vhodné dbát na to, aby byly ve stínu a nezaschly. Mladší, menší rostliny doporučujeme na zimu přihnout vrstvou chvojí nebo listů. Řez je vhodně provést na jaře před kvetením nebo po odkvětu.

KAPARA TRNITÁ

(*Capparis spinosa*)

Rostlinu můžeme pěstovat celoročně v bytě nebo přes léto venku. Při zimování v chladnu opadá většina listů, omezíme zálivku na minimum a na jaře sestříháme. Vyžaduje lehkou, propustnou půdu složenou ze zahradnického substrátu, do kterého přimícháme hrubý agropelit nebo drcený polystyren. Přes léto 1x za 14 dní přihnojujeme univerzálním hnojivem. Kapara v domovině tvoří nízký poléhavý keřík, dosahující výšky nejvíce 1m. Velmi nápadné jsou polodužnaté listy modrozelené barvy a vejcovitého tvaru. Květy mají velikost 50-70mm, bílo-fialovou barvu a velké množství fialových tyčinek, mezi kterými vyčnívá pestík. Sbírají se květní poupata, která se třídí na sítěch podle velikosti. Tyto poupata se nechají po sběru ve stínu zavadnout a potom uležet 3 měsíce v soli nebo v soli s olejem. Takto připravené kapary mají slankokyselou chuť, tmavozelenou barvu a velikost hrachu. Účinnou lát-

kou je glykosid rutin, kterého obsahují asi 5%, který dodává kaparám pikantní chuť. Rutin se na povrchu poupat vylučuje v bledožlutých krystalkách.

KAŠTAN JEDLÝ

(*Castanea sativa*)

Kaštan jedlý lze s úspěchem pěstovat v teplejších oblastech naší republiky. Pokud jej chcete pěstovat ve výškách nad 400 m.n.m., tak musíte vybrat chráněné místo. Kaštany jsou velké stromy a musíme je tedy vysazovat s vědomím, že dorostou do relativně velké výšky. Roubované sazenice bývají dražší než semenáče, ale velmi brzo plodí a většinou bývají samosprašné. U těchto samosprašných rostlin se ale může stát, že některé plody budou duté (prázdné). Pokud máme dostatek místa, tak můžeme poblíž vysadit ještě jednu rostlinu (bude stačit i semenáč) pro dokonalé opylení.

KÁVOVNÍK

(*Coffea Arabica*)

Kávovník je tropická, stálezelená dřevina. Tvoří nízké keře nebo stromky s vonavými rozloženými větvičkami. Květy jsou malé, bílé, sestavené ve svazečcích v paždí listů. Kvete až třikrát ročně. Plody jsou malé dužnaté bobule, při dozrání tmavočervené. Tato usušená a upražená semena jsou známá kávová zrna z obchodů. Mladé rostlinky kávovníku je nutno dostatečně stínit a opatrně, ale pravidelně zalévat. Zejména v létě vyžaduje vydatnější zálivku, nejlépe odstátou vodou. Přes zimu je nutné zálivku omezit. Rostlinu pěstujeme v běžném zahradnickém substrátu. Během růstu je nutné sazenice několikrát za rok přihnojit kombinovaným hnojivem. Zasychání konečků listů je v bytových podmínkách celkem běžné a většinou je způsobeno nepravdělnou zálivkou, přímým slunečním svitem nebo průvanem. Kávovník je stínomilná rostlina ideální pro pěstování i v tmavších bytech. Kávovník nestříháme, začíná se větvit ve výšce 80cm, a nedáváme přes léto ven. Plodit začíná ve výšce 1m. Kávovník je v bytě po celý rok pěkná dekorativní rostlina, zejména v době, když se obalí třešňově červenými plody.

KDOULOŇ

(*Cydonia oblonga*)

Kdoulouň je nenáročný stromek, který netrpí na choroby ani škůdce. Při výsadbě vybíráme slunné,

chráněné stanoviště. Vysazujeme ji do humózní, propustné půdy. Půdní požadavky má podobné jako jabloně.

KIWI - jednodomé, dvoudomé (Actinidia)

Toto nám známé a v obchodech běžně dostupné exotické ovoce se začíná pěstovat i v našich podmínkách. Kiwi je opadavá liána, kterou je třeba pěstovat u opory (pergola, zeď, plot, kůl a jiné) a roste do velikosti 5 - 8m. Rostliny se vysazují do propustné, mírně kyselé půdy (pH 5,5 - 6) na slunečné stanoviště. Liány je vhodné během vegetace pravidelně přihnojovat. Některé druhy jsou sice mrazuvzdorné, ale mladé jednoleté sazenice je vhodné první rok po výsadbě na zimu přikrýt chvojím, slámou, listím apod. Pokud rostliny zakoupíte pozdě na podzim, je vhodné je přezimovat např. ve sklepě a vysadit na jaře „po zmrzlých“. Rostliny se vysazují ve vzdálenosti minimálně 1m. Vzdálenost samců od samicí rostliny se doporučuje maximálně 10m. Při výsadbě doporučujeme označit názvem, druhem a pohlavím rostliny, které usnadní identifikaci druhu a pohlaví při náhodném úhynu jedné z rostlin. K dosažení plodnosti není nutný odborný řez. Pokud chcete rostlinu seříznout, tvarovat nebo odstranit starší výhony je to nevhodnější po opadu listů (podzim). Rostliny poskytují vysokou úrodu - z jedné pětileté rostliny můžete sklídit až několik kilogramů ovoce.

ACTINIDIA CHINENSIS (DELICIOSA) - toto klasické kiwi můžeme pěstovat v teplých oblastech, kde teplota neklesá pod -15°C. U nás se pěstuje hlavně v chráněných, jižních polohách nebo ve sklenících, protože hrozí namrznutí výhonků nebo celkové vymrznutí rostlin.

BOSKOOP - samosprašné, velkoplodé kiwi vhodné do teplejších poloh nebo pro pěstování ve sklenících. Mrazuvzdorné do -18°C.

HAYWARD - samicí rostlina velkoplodého kiwi. Je nutné vysazovat spolu se samčí rostlinou. Mrazuvzdorné do -18°C.

ACTINIDIA KOLOMIKTA - dvoudomá rostlina s oválnými plody, které dozrávají v srpnu. Plody jsou velké cca 2,5cm, mají zelenožlutou barvu a konzumují se i se slupkou. Listy této odrůdy mají zpočátku žlutou barvu a později se mění na karmínově červenou. Nejodolnější kiwi, mrazuvzdorné do -40°C.

ACTINIDIA ARGUTA - většinou cizosprašné odrůdy, kromě kiwi ISSAI (samosprašné), u kterých je nutné pěstovat samčí a samicí rostlinu. Na jednu

samčí rostlinu připadá max. osm samicích. Odrůdy Arguta snesou mrazy do -25°C. Plody jsou velké okolo 2,5 - 3cm a konzumují se i se slupkou.

Do našich podmínek jsou vhodnější drobnoplodé druhy jako je Actinidia kolomikta nebo Actinidia Arguta, které snášejí poklesy teplot na -25°C, některé krátkodobě na -40°C. Velkoplodé odrůdy kiwi doporučujeme pěstovat ve sklenících nebo v teplých oblastech.

KLANOPRAŠKA ČÍNSKÁ (Schizandra Chinensis Baill)

Je známa též pod názvem „Strom pěti chutí“. Klanopraška je vysoce odolná vůči mrazu, snese -30°C. Při výsadbě dejte pod rostlinu kvalitní kompost nebo zahradnický substrát. Je to liána, proto nezapomeňte na oporu, po které poroste. Rostliny vyžadují dostatečnou závlhku. Je to rostlina světlo milná, ale je nutné zastínit kořeny, aby nedošlo k jejich přehřátí. Schizandra je dřevitá liána, má nevýrazné bílé květy a hroznovitá souplodí, která jsou tvořena až 40 bobulemi jasně červené barvy. Používají se plody, listy a výhony. Bobule se mohou zpracovat do marmelád, nápojů, sušit, uchovat mražené nebo v cukru. Rostlina je jednodomá, ale v některých letech vytváří pouze samčí nebo pouze samicí květy, proto je lepší vysazovat více rostlin.

KOŘENÍ

Nabízíme některé druhy koření, bez kterých by se neobešla žádná zahrádka našich babiček. Tradice těchto rostlin znovu ožívá v kuchyni celé Evropy. Dají se pěstovat na malém slunném záhonku v zahradě, na skalce (pěkně kvetou), na balkóně i v okenním truhlíku. Na půdu nejsou náročné.

Ananasová šalvěj: Sází se do zahradnického substrátu nebo do substrátu na bylinky. V létě můžeme rostlinu vynést ven na slunečné stanoviště a před zimou ji uklidit. Bylinka není mrazuvzdorná. Zimujeme ji nejlépe jako muškáty, v chladné, světlé místnosti.

Bazalka vytrvalá „African Blue“: Bazalku vysazujeme do humózní, neutrální půdy nebo do zeminy na bylinky a umístíme na slunné místo. Bazalka není mrazuvzdorná, proto ji na zimu přeneseme do bytu nebo do chladnější místnosti, kde pokračuje v růstu.

Cola koření: Sází se do neutrální, propustné půdy (např. klasický zahradnický substrát, substrát na bylinky) na slunné nebo polostinné stanoviště. Rostli-

nu lze pěstovat ve volné půdě nebo jako přenosnou rostlinu v nádobě.

Česneková tráva: Tato vynikající bylinka má výrazně česnekové aroma. Rostlinu můžeme letnit, ale na zimu je nutné ji uklidit do bytu, kde dále roste. Není mrazuvzdorná. Nať můžeme sklízet po celý rok.

Estragon: Lze pěstovat v zahradě nebo jako přenosnou rostlinu v nádobě. Sází se do propustné, neutrální půdy (zahradnický substrát, substrát na bylinky) na slunečné nebo polostinné stanoviště. Estragon v našich podmínkách přezimuje. Při pěstování v zahradě doporučujeme rostlinu na zimu zakrýt hlinou, chvojím nebo příkrýť netkanou textilí. Rostlinu je vhodné pravidelně přihnojovat přírodními hnojivy.

Houbové koření: Rostlina se pěstuje v zahradnickém substrátu nebo v substrátu na bylinky. Tato bylinka není mrazuvzdorná, proto ji můžeme vynešt ven pouze na konci jara, nechat ji venku přes léto a na podzim ji opět přenést do bytu a pěstovat na světlém místě s omezenou záhlvkou.

Kari koření: V našich podmínkách pěstujeme jako přenosnou rostlinu. Pokud byste ji přece jen chtěli vysadit do zahrady, musíte ji pěstovat jako jednolistou rostlinu nebo ji na zimu přesadit do květináče. Rostlina se sází do neutrální, propustné půdy (substrát pro pokojové rostliny, klasický zahradnický substrát apod.) a pěstuje se na světlém, slunečném stanovišti. Pokud Kari koření pěstujeme přes zimu doma, je nutné omezit záhlvku.

Levandule: Sušené květy obsahují uklidňující, dezodorizační látky. Je to stálezelený polokeř dorůstající do výšky maximálně 60cm. Květy jsou modrofialové. Levanduli vysazujeme na výslunné, sušší místo do vápnité, humózní zahradní zeminy. Kvete v červnu, červenci, často až do září. Po odkvětu ji můžeme pro zmlazení hluboko seříznout. Ve volné půdě ji na zimu přikryjeme smrkovým chvojím. Na jaře chvojí odstraníme a rostlinu zkrátíme na 1/3.

Libeček: Rostlina bývala často pěstována v Podkonoší, proto je dostatečně otužilá a může být celoročně venku. Pokud zahradu nevlastníte, můžete Libeček pěstovat v nádobě na světlém místě. Rostlina se vysazuje do neutrální, propustné půdy (zahradnický substrát, substrát na bylinky) na slunečné nebo polostinné stanoviště. Přes léto je vhodné rostlinu přihnojovat přírodními hnojivy.

Limonádové koření: Pěstujeme jako přenosnou rostlinu v květináči. Sází se do neutrální propustné půdy (zahradnický substrát, substrát na bylinky) na slunečné nebo polostinné stanoviště. Přes léto pravidelně přihnojujeme hnojivem na bylinky a v zimě, pěstujeme na světlém místě s omezenou

záhlvkou.

Majoránka vytrvalá: Pěstuje se v zahradnickém substrátu nebo substrátu na bylinky. Venku se pěstuje na slunečném, před větrem chráněném místě. Přes léto pravidelně přihnojujeme přírodními hnojivy. Rostlinu můžeme pěstovat celoročně v zahradě nebo jako přenosnou rostlinu. Pokud pěstujeme rostlinu v nádobě, dáme ji na zimu domů a pěstujeme ve světlé, chladnější místnosti nebo při pokojové teplotě s omezenou záhlvkou.

Máta (peprná, banánová, ananasová, jahodová, mandarinková, čokoládová, marokánská apod.): Tyto druhy máty můžeme pěstovat v zahradě nebo jako přenosné rostliny v květináčích. Jsou plně mrazuvzdorné a pěstují se v neutrální půdě (zahradnický substrát, substrát na bylinky,...). Přihnojujeme 1x za 14 dní speciálním hnojivem na bylinky.

Máta argentinská: Tato máta v našich podmínkách nepřezimuje, proto je nutné ji pěstovat pouze jako přenosnou rostlinu v nádobě. Pěstuje se v zahradnickém substrátu na slunečném nebo polostinném stanovišti.

Meduňka: Dá se pěstovat ve volné půdě nebo jako přenosná rostlina v květináči, kterou přes léto necháme venku. Rostlinu sázíme do neutrální, propustné půdy (klasický zahradnický substrát). Přes léto meduňku 1x za 14 dní přihnojujeme.

Olivové koření: Rostlina se pěstuje v neutrální, propustné půdě (např. zahradnický substrát, substrát na bylinky, substrát pro pokojové rostliny) na slunečném nebo polostinném místě. Olivové koření je mrazuvzdorné do -17°C, proto se v našich podmínkách dá pěstovat venku pouze v teplejších oblastech a i v těchto oblastech doporučujeme rostlinu přikrýt chvojím nebo jinak chránit. Ideální je pěstování v nádobě, kterou můžete přes léto vynešt ven nebo na balkon a na zimu uklidit a pěstovat ve světlé, chladnější místnosti s minimální záhlvkou nebo při pokojové teplotě a omezené záhlvce.

Oregano: Oregano můžeme pěstovat v zahradě ve volné půdě nebo v nádobě jako přenosnou rostlinu. Rostlinu vysazujeme do neutrální půdy (zahradnický substrát, substrát na bylinky apod.) na slunečné stanoviště chráněné před větrem. Záhlvku volíme přiměřenou, protože rostlina má raději sucho než přemokření. Od jara do konce léta je vhodné rostlinu přihnojovat (např. hnojivy na bylinky) a přes léto záhlvku zvýšíme a provádíme ji pravidelně.

Rozmarýna: Je stálezelený keř, který sázíme do nepřilíživě těžké, hlinitopísčité, humózní půdy a umístíme na výslunné, horké a před větrem chráněné místo. Kvete v květnu až červnu a po odkvětu můžeme rostlinu hluboce seříznout. V době vegetace nepo-

třebuje mnoho závlivky, ale nemá ráda úplné vyschnutí. Od března do srpna je vhodné rostlinu 1x za měsíc přihnojit. Rozmarýnu je vhodné přezimovat ve světlé a bezmrazé místnosti. V zimním období je nutné dávat pozor, abychom rostlinu neulili. Po ledových mužích ji můžeme vynést ven.

Saturejka horská: Rostlina se pěstuje v klasickém zahradnickém substrátu na slunečném nebo polostinném místě. Rostlina je absolutně mrazuvzdorná.

Šalvěj: Je jedna z nejhodnotnějších léčivých a kuchyňských bylin. Šalvěj vysazujeme na slunečné, teplé a před větrem chráněné místo - do hlinitopísčité, vápenité zahradní půdy. Kvete v červnu až srpnu. V době vegetace zeminu udržujeme spíš suchou než vlhkou. Během růstu přihnojujeme 1x měsíčně. Na podzim výhony zkrátíme na polovinu a zimujeme jako levanduli.

Tymián: Keřík existuje v několika variantách lišících se zbarvením a vůní. Vysazuje se do neutrální, propustné půdy na slunečné nebo polostinné stanoviště. Tymián je mrazuvzdorná rostlina, kterou lze pěstovat v zahradce nebo v květináči jako přenosnou. Používá se např. na zvěřinu, do smetanových omáček nebo do polévek.

KOTVIČNÍK ZEMNÍ

„rostlinná viagra“

(*Tribulus terrestris*)

Kotvičník je jednoletá poléhavá bylina z čeledi kacibovitých, lodyhy jsou 10 - 60cm dlouhé, chudě větvené, květy žluté. Léčivé látky jsou obsaženy v celé rostlině. Přebytky rostliny je možno na zimu usušit - 1 lžička spolu s porcovaným čajem na 1 šálek. Rostlina se pěstuje ve volné půdě, v truhlíku nebo v květináčích o průměru asi 20cm, v zahradnickém substrátu. Možno pěstovat i doma, ale více trpí na choroby a škůdce. Kotvičník nesnáší přemokření, 1x týdně přihnojujeme např. Kristalonem. Jakmile jsou na rostlině větvičky, můžeme uštipovat jako pažitku, asi 3 větvičky, nebo 10 lístků na jeden hrníček.

KRÁSNOPLODKA

(*Callicarpa Bodinieri*)

Krásноплодка se vysazuje na slunné nebo polostinné stanoviště. Půdu vyžaduje neutrální, humózní propustnou. Starší rostliny dobře snášejí i delší dobu sucha a horší půdy. Krásноплодка je mrazuvzdorná do -24°C, ale před zimou je vhodné jí zakrýt kořeny. Rostlina plodí na jednoletých výhonech, proto je třeba z jara staré a přemrzlé větve seříznout.

KUSTOVNICE ČÍNSKÁ

(*Lyceum chinensis*)

Rostlinu vysazujeme do lehčí zeminy, která má pH okolo 8 (zásaditá půda) na slunečné stanoviště. Na dno jámy, do které budeme rostlinu vysazovat, je vhodné dát odleželý hnůj nebo kompost. Řez je ideální provádět na jaře. V prvním roce rostlinu zastříhneme cca na polovinu, aby došlo k rozvětvení. Pokud je rostlina příliš malá, necháme řez na příští rok. V následujícím roce stačí výhony zkrátit o 1/3. V dalších letech provádíme pouze tvarovací řez, aby byl z rostliny pěkný keřík.

LANTANA

(*Lantana*)

Rostlina se sází do neutrální, propustné půdy (klasický zahradnický substrát/substrát pro pokojové rostliny) a pěstuje se na slunečném stanovišti. Lantana patří mezi vlhkomilné rostliny, proto je nutné myslet na pravidelnou závlivku. Za pravidelné přihnojování na podporu květu se Vám odmění obrovským množstvím květů. Lantana je vytrvalá, ale v našich podmínkách nepřejímá. Před zimou jí doporučujeme seříznout na ½ a přemístit do světlé, chladnější místnosti, kde se teplota pohybuje od 6°C do 15°C a omezit závlivku.

LILEK PŘEVISLÝ

(*Solanum jasminoides*)

Je to stálezelená, rychle rostoucí, převislá rostlina, která se v posledních letech těší velké oblibě. Rostlinu vysazujeme do běžně dostupného zahradnického substrátu nebo substrátu na balkónové rostliny a po zmrzlých mužích truhlík nebo závěsný květináč umístíme na slunné nebo polostinné místo. Pokud rostlině v době vegetace dopřejeme vydatnou závlivku a každý týden do konce srpna přihnojujeme, odvděčí se nám záplavou bílých nebo fialových květů (záleží na druhu). Z důvodu vysokých nároků na vodu a živiny, doporučujeme pěstování v samozavlažovacích truhlících či květináčích. Na podzim převisy seřízneme asi na polovinu a rostlinu přezimujeme ve světlé a chladné místnosti při teplotě + 4 až 10°C a pouze mírně zaléváme. Začátkem března rostlinu přesadíme do nového substrátu a přeneseme na světlé a teplé stanoviště, kde opět začne růst.

LIPIE SLADKÁ

(*Lippia dulcis*)

Lipie se pěstuje jako přenosná rostlina, která vy-

nikne zejména v závěsných květináčích. Listy této rostliny jsou sladké a dají se používat místo cukru. Od jara do podzimu ji můžeme pěstovat venku na slunečném místě. Na zimu ji přemístíme do bytu, kde na světlém místě, při minimální zálivce přezimuje ideálně při teplotě 8-10°C. Pěstuje se v propustné, neutrální zemině.

LÍSKA (*Corylus avellana*)

Lísky sázíme do propustných, hlinitopísčitých půd s dostatkem vláhy a živin. Je to velmi odolný keř, který se přizpůsobí i horším podmínkám. Lísky jsou cizosprašné, proto musíme vysazovat alespoň dvě různé odrůdy. Pokud vysazujeme prostokořenné rostliny, tak je před výsadbou na několik hodin namočíme do vody a sestříháme na 1/3.

MAGNOLIE - Šácholan (*Magnolia*)

Sází se do propustné, humózní půdy s dostatkem vlhkosti. K zemině lze přimíchat i trochu rašeliny (1/3), měla by být mírně kyselá nebo neutrální. Rostlinám vyhovuje slunečné stanoviště, chráněné před větrem. Před zimou je vhodné k rostlině přihrnout hlínu nebo listí, aby byla chráněná před zimou.

MALINOOSTRUŽINA OSTRUŽINOMALINA OSTRUŽINÍK

Rostliny vysadíme do dobře připravené půdy. Ta by měla být řádně odplevelena, zejména od vytrvalých plevelů. Půdu můžeme vylepšit zahradnickým substrátem a dobrým kompostem. V době většího sucha je vhodné rostlinu několikrát zalít, případně přihnojit, čímž se podpoří růst. Již druhým rokem rostlina tvoří 2 - 4 výhony, dlouhé 3 - 4 metry. Na těchto výhonech pak vyrůstají plody. Základní pruty je nutné vést po konstrukci, aby květy a plody měly dostatek slunce a nezahnívaly. Můžeme je vysazovat i k plotu, neboť nepodrůstají jako maliny. Žádné další ošetření není nutné, protože chorobami a škůdci netrpí. Plody dozrávají postupně již od začátku srpna. Od země vyrůstají nové pruty, které je možno vyvazovat. Po čtyřech letech se staré pruty mohou odstranit. Na zimu

je vhodné rostliny přihrnout podobně jako růže, v případě velmi silných mrazů pak zespona vyrostou nové plodné výhony.

MALINY

Maliníky můžeme vysazovat jako prostokořenné nebo kontejnerované sazenice. Před výsadbou si připravíme dostatečně velké díry, na jejichž dno můžeme přidat kompost nebo hnůj. Doplňme kvalitní zeminou nebo substrátem smíchaným s kompostem. Prostokořenné sazenice před výsadbou namočíme na několik hodin do vody. U kontejnerovaných rostlin je vhodné rozrušit kořenový bal. Maliníky se obnovují letorosty z kořenových odnoží. Stáleplodící maliníky plodí na jednoletých i dvouletých výhonech. Jednouplodící maliník plodí na dvouletých výhonech.

Řez jednouplodících malin: Dvouleté výhony seříznete po odpození až u země. Z jednoletých výhonů vyberte zaschlé, poškozené výhony a ty odstraňte. Silné výhony nechte růst a v příštím roce z nich sklídíte velké množství plodů.

Řez stáleplodících malin: Dvouleté výhony plodí v červenci. Po odpození odstraňte výhony těsně u země. Jednoleté výhony plodí v srpnu až říjnu. Po odpození zakratte pruty o 1/3. V místech, kde dochází k okusu malin zvířaty, se může tento maliník pěstovat způsobem, že před zimou (nebo na jaře) všechny pruty nad zemí seříznete. Tím sice odstraníte pruty, které by plodily v červenci, ale bohatá podzimní sklizeň Vám to jistě vynahradí.

MARTEJ MYRTOLISTÁ (*Eugenia myrtifolia*)

Martej myrtolistá pochází z Austrálie, kde roste většinou jako keř nebo menší stromek. V domovině dosahuje výšky 3 až 4m. V našich podmínkách, pěstovaná v květináči, vyroste max. 1,5m vysoká. Rostlina tvoří stálezelený keřík s drobnými listy tmavě zelené barvy. Mladé výhonky mají nádech do červena. Květy jsou drobné, bílé, rostoucí v trsu. Podle našich zkušeností většina květů zpočátku opadá a plody se vyvíjejí až ke konci kvetení. Plody jsou drobné peckovičky podobné třešním, mají nakyslou, osvěžující chuť. Většinou dozrávají na podzim a v zimě. Proto je někdy nazývána jako vánoční třešeň. Martej sázíme do běžně prodávaného zahradnického substrátu, do kterého můžeme přidat trochu písku. V době vegetace rostlinu každý tý-

den přihnojíme kombinovaným hnojivem. Přesazujeme každý rok na jaře do většího květináče. Rostlinu můžeme celoročně tvarovat řezem, hluboký řez ale provádíme pouze na jaře. Je to velmi dekorativní rostlina, vhodná i do bytů s ústředním topením. Přes léto ji můžeme pěstovat venku v polostínu.

MASOŽRAVÉ ROSTLINY

DIONEA - *Dionea muscipula*

SARACÉNIE – *Sarracenia purpurea*

ROSNATKA – *Drosera rotundifolia*

LÁČKOVKA - *Nepenthes*

Rostliny přesazujeme pouze do čisté rašeliny. Hmyz, který rostliny zachytí, jim stačí jenom na přživení, proto je třeba je každých čtrnáct dní hnojit hnojivem bez obsahu vápníku (např. hnojivem určeným pro azalky). Masožravku *Dioneu* nepřihnojujeme! Celoročně udržujte rovnoměrně vlhký substrát. Používejte měkkou vodu bez vápna, o pokojové teplotě. Rostliny nejsou náchylné na škůdce. Nemějte obavy z pěstování, s těmito druhy se pracuje velice jednoduše a ani nekoušou.

MEDVĚDÍ ČESNEK

(*Allium ursinum*)

Medvědí česnek je oblíbený nejen v kuchyni. Jedná se o vytrvalou rostlinu s podzemní cibulí. Pěstuje se jako léčivá rostlina, zelenina nebo jen pro okrasu. Na začátku květu se konzumuje nať, později lze konzumovat cibulky. Rostlině se daří v polostinném a vlhkém prostředí, kde tvoří krásné květy, které mají intenzivní vůni. Medvědí česnek většinou již v létě zatahuje do kořene a na jaře zase vyraší. Můžeme ho pěstovat venku v zahradě nebo v květináči. Při pěstování v květináči doporučujeme rostlinu na zimu zapustit i s nádobou do půdy nebo ji přenést do chladnější, klidné tmavé místnosti, kde se teplota pohybuje okolo 0°C, kde ji minimálně zaléváme.

MIMÓZA CITLIVÁ

(*Mimosa pudica*)

Rostlina se pěstuje jako pokojová a nejlépe se jí daří na východním okně. Sázíme ji do klasického zahradnického substrátu a hnojíme univerzálním tekutým hnojivem na pokojové rostliny. Na zimu omezíme závlivku a přestaneme hnojit. Tato atraktivní rostlina se v našich podmínkách dožívá cca dvou let.

MODŘÍN

(*Larix*)

Modřínům prospívá slunné nebo polostinné místo. Sází se do mírně kyselé, propustné půdy s dostatkem živin. Modříny nesnáší dlouhodobé přemokření, proto je lepší volit stanoviště, kde se nedrží dlouhodobě voda. Rostlina je plně mrazuvzdorná (cca do -30°C). Pokud se rozhodnete rostlinu pěstovat v nádobě, je vhodné jí i s květináčem zapustit na zimu do země nebo květináč obalit polystyrenem, aby nevymrzly kořeny.

MOCHYNĚ PERUÁNSKÁ

(*Physalis peruviana*)

Mochyně se v našich podmínkách pěstuje nejčastěji jako jednoletá rostlina, podobně jako rajčata. Rostlinu sázíme do propustné, humózní půdy s dostatkem vláhy. Přes léto je vhodné rostlinu přihnojovat. Pokud chcete mochyni pěstovat jako trvalku, můžete ji vsadit do květináče, přes léto nechat venku na slunečném stanovišti a na zimu uklidit do místnosti, kde nemrzne.

MORUŠE ČERNÁ, MORUŠE BÍLÁ

(*Morus nigra, Morus alba*)

Na našem území se moruše pěstují už po staletí. Jsou to teplomilné stromy, proto jim vyhovují teploty, které neklesnou pod -18°C. Nejlépe jim vyhovují výhřevné, dostatečně propustné půdy (zahradnický substrát smíchaný s kvalitním kompostem). Nesnášejí přemokření. V prvních letech výhonky u této rostliny stříháme, v dalších letech necháme stromkům volnější růst a korunku prosvětlujeme jen občas. Řez je vhodné provést z jara. Stromky začínají plodit ve třetím až čtvrtém roce po vysazení. Plody mají válcovitý tvar a vyrůstají na větvíčkách ve skupinách. Strom je proslulý také tím, že se bez něho neobejde výroba hedvábí. Jeho listy tvoří výhradní stravu bourci morušovému. Jistě Vás tato rostlina zaujme nejen svými chutnými plody, ale i svým vzrůstem.

MUČENKY

(*Passiflora*)

Mučenky jsou tropické liány, které u nás můžeme pěstovat v bytech, nebo v zimních zahradách. Mučenkám nejlépe vyhovuje těžká, jílovitá zemina ze

zahrádky. V kupovaných substrátech mučenky dobře rostou, ale málo nakvétají. Přesazujte je každoročně do květináče, vždy o 2 - 5cm většího. Od jara do podzimu je nutno přihnojovat každých 14 dní kombinovaným hnojivem na muškáty. Při nedostatku živin rostliny žloutnou a shazují listy. Mučenky jsou náročné na světlo, proto je dobré je v bytě umístit na světlé místo poblíž okna. Jsou to liánovité rostliny, proto musíme počítat s oporou nebo je necháme volně pnout v bytě nebo viset dolů ze skříňek.

MURAJA (*Murraya exotica*)

Je to dekorativní, nízký, velmi hustý keřík s drobnými lístečky tmavozelené barvy. Bílé květy rozkvétají postupně a intenzivně voní jako citrusy. Keřík kvete několikrát za rok. Po odkvětu tvoří červené bobule, které rovněž působí velmi dekorativně. Mají nahořklou chuť, podobnou nakládaným olivám. Sušené plody jsou součástí indického koření „kari“. Listy, kůra i kořeny se používají v medicíně. Vonná kůra při výrobě parfémů. Muraja se snadno pěstuje ve sklenicích, velmi dobře se jí daří v bytě, který osvěží svoji vůní, ale je vhodná i odolná pro chladnější prostory, kde teplota neklesá pod bod mrazu. Půdní směs u rostlin v nádobách by měla být stejná jako u citrusů. Rostlina v květináči dorůstá okolo 120 cm výšky. Na pěstování není nijak náročná a netrpí škůdci. Rostlina vyžaduje pravidelné přihnojování a nesnese dlouhodobé přemokření.

MYRTA SVATEBNÍ / JAPONSKÁ (*Myrtus communis*/ *Cuphea hysophifolia*)

Myrta patří do velké rostlinné čeledi Myrtaceae s přibližně 3000 druhy, jejichž původním domovem jsou převážně středomořské oblasti. U nás je myrta rozšířená jen jako pokojová rostlina. Jako hrnková rostlina dorůstá do velikosti okolo 70 - 100 cm. Kvete dlouho, od konce června do pozdního léta. Malé květy voní sladce a aromaticky. Rostlina nemusí mít příliš teplé stanoviště, během léta jí prospívá pobyt venku. Na zimu ji dáváme do chladnější místnosti, kde postačí 10°C. Během růstového období potřebuje myrta mnoho vody, zaléváme vodou měkkou, nejlépe dešťovou. Náhlým opadáním listů reaguje rostlina na nadbytek vody nebo naopak na úplně vyschnutí kořenového balu. Přihnojujeme od jara do podzimu jednou týdně běžným tekutým hnojivem. Mladé rostliny potřebují zeminu lehčí, starší pak jílovitou – těžší. Myrta snese i tvarování, např.

do tvaru malého stromku s kulatou korunou. Rostlinu můžeme tvarovat po celý rok. Hlubší řez je vhodné provést na jaře.

NARANČILA Chlupatý pomeranč (*Solanum guitoense* Lam)

Narančila pochází z jihoamerických And, z Ekvádoru a Kolumbie. Pro své plody podobné malým pomerančům, bývá nazývána „malý nebo chlupatý“ pomeranč. Je to robustní, vytrvalá rostlina keřovitého tvaru. V přírodě dorůstá asi 250cm, u nás 80 - 150cm. Listy jsou plstnaté, mohutné, vykrajované a velmi dekorativní. Mladé listy jsou zbarveny do fialova. Květy jsou bílé nebo nařafolové, velké až 3cm v průměru. Objevují se ve skupinách, asi v 60 - 80cm výšky. Pokud se při pěstování po odkvětu netvoří plody, je třeba rostliny uměle opylovat: rozřízneme prašník a navlečeme ho na bliznu. Tento způsob je již s úspěchem odzkoušen. Plody jsou kulaté, ve zralosti oranžové, porostlé jemnými chloupky, které se dají odstranit např. otřením látkou. Dužnina má syté zelenou barvu podobnou kiwi, je aromatická, chuťově se blíží směsi jahod a ananasu nebo kvajávy. Narančilu můžeme celoročně pěstovat ve volné půdě v bezmrazém skleníku nebo ve velké nádobě jako pokojovou rostlinu, s možností vynášení ven přes léto. Zeminu potřebuje výživnou, kyprou, nejlépe zahradnický substrát. Vyžaduje častou a bohatou závlivku a přihnojování. Rostlinu můžeme v únoru hluboce seříznout pro docelení keřovitého tvaru. Pokud jsou na rostlině plody, provádíme řez po odpojení. Rostlina nesnáší mráz, proto ji přezimujeme nejlépe na světlém místě při teplotě 10 - 15°C.

OKRASNÉ VENKOVNÍ KEŘE ČERVENOLISTÝ BEZ, JAPONSKÁ VRBA, MOCHNA, SAKURA, TAVOLNÍK, TROJPUK, WEIGELA, ZLATICE (*Sambucus nigra*, *Salix Integra*, *Potentilla*, *Sakura*, *Spiraea*, *Deutzia*, *Weigela*, *Forsythia*)

Tyto keře jsou plně mrazuvzdorné a nejsou náročné na pěstování. Vysazují se do neutrální, propustné zeminy (např. zahradnický substrát) na slunečné nebo polostinné místo. Keře doporučujeme pravidelně přihnojovat.

OLEANDR (Oleander)

Pochází ze Středozevní Asie. Tuto rostlinu pěstujeme na slunném, a před deštěm chráněném místě. V létě vydatně zaléváme. V době vegetace jednou týdně přihnojujeme, abychom zaručili záplavu krásných květů. Květonosné výhony, které se objeví ještě na podzim, neodstřiháváme. Pokud chcete rostlinu sestříhnout, provádíme řez v červenci, aby rostlina stihla nasadit květonosné výhony na příští rok. Oleandr nejlépe přezimuje na světlém a chladném místě, kde je teplota okolo 4 - 8°C. Zaléváme málo. Více tepla od března přivodí časnější nakvétání. Mladé rostliny přesazujeme každé jaro, starší rostliny jednou za dva roky. Oleandry se pěstují v běžném zahradnickém substrátu a jsou poměrně náchylné na napadení mšicemi a sviluškami. V případě napadení rostliny některým z těchto škůdců, ošetřujeme přípravky Sumithion, Mospilan, Zolone aj. Pozor! Rostlina je ve všech částech jedovatá.

OLIVA (Olea Europaea)

Olivovník je jeden z nejstarších kulturních stromů. Pochází z Afriky, odkud se rozšířil do Řecka a ostatních zemí. Je to stálezelený keř nebo menší strom. Můžeme jej pěstovat i v bonsajové podobě. Listy jsou úzké, kožovité na povrchu šedozelené, na spodní straně stříbřitě šedé až bělavé. Zdobí celou rostlinu a postupně se obměňují. Květy vyrůstají z úžlabí listů, jsou nenápadné, vonné. Olivovník se pěstuje zejména pro plody. Nezralé jsou zelené, během dozrávání mění barvu. Jsou kulaté až oválné, dužnina obsahuje olej. Rostlina vyžaduje dostatečnou závlahu (hlavně na jaře), ale i po celou dobu vegetační aktivity, ne však přemokření. Přes léto přihnojujeme univerzálním hnojivem 1x za 14 dní. Půda musí být lehká, propustná (zahradnický substrát s přidávkou písku). Olivovník s úspěchem pěstujeme v nádobách. Je vhodné přes léto vynést nádobu s rostlinou na balkon nebo do zahrady. Přes zimu můžeme rostlinu umístit do chladné světlé místnosti.

ORANŽOVÝ STROMEK (Streptosolen jamesonii)

Oranžový stromek se pěstuje stejně jako hořcový stromek.

OŘEŠÁK (Juglans)

Stromky vysazujeme na teplé, slunečné stanoviště chráněné před větrem (ideálně jižní/jihovýchodní strana), které má dostatek vláhy. Ořešákům nejvíce vyhovují středně těžké půdy.

OSKERUŠE (Sorbus domestica)

Oskeruše je původní divoké moravské ovoce, odpradávná sbíraná a pěstovaná. Vlastně se jedná o druh jeřábu s většími plody, tvarem připomínající malou hruštičku nebo jablíčko, velké 3 - 5cm. Plody jsou velmi ceněné i jako lék (žaludeční potíže, průjemy), obsahuje mnoho vitamínů (B2, A, C), minerálů a dalších prospěšných látek. Plody se sbírají od září, ve vyšších polohách až v říjnu. Pro využití se musí plody po spadnutí několik dní odležet (musí tzv. zhniličkovatět) a pak se můžou použít na jídlo i zpracování. Oskeruše je teplomilná, ale dosti odolná proti namrzání. Pěstuje se i v drsnějších polohách a nadmořských výškách do 500 m, při dobrých podmínkách ojediněle i do 700 m. n. m. Dobré plodnosti však svědčí hlavně nižší a střední polohy. Je vhodná do větších zahrad, alejí, smíšených sadů, parků, remízků i do světlých smíšených lesů (teplé doubravy apod.). Vysazuje se do humózní, mírně zásadité až zásadité zeminy. Ideální pH půdy je 7 - 8. Jedná se o dlouhověký strom, který začíná plodit v 10 - 15 letech a dožívá se běžně 200 let, existují u nás stromy staré i 400 let, které plodí a mají dokonce klíčivá semena.

PALMY

Rostliny se pěstují v substrátu pro palmy. V našich podmínkách nepřezimují, proto je pěstujeme jako pokojové nebo přenosné. Pokud máte možnost, můžete rostliny přes léto umístit ven. Prvních 14 dní nechte rostlinu v polostínu a poté ji můžete umístit na slunečné místo. Přes léto doporučujeme pravidelně přihnojovat např. hnojivy na palmy. Po létě přeneseme rostlinu opět do interiéru a přezimujeme ji na světlém místě, při pokojové teplotě nebo na chladnějším, světlém místě, kde teplota neklesne pod 15°C. Jako stanoviště je ideální světlé místo s rozptýleným sluncem a teplotou 20 - 28°C. Palmy přesazujeme, když vidíme zesudu květináče prorůstají kořeny.

PEPINO (*Solanum Muricatum*)

Je vytrvalý, bylinný keřík, dosahující výšky až 80cm, podle stanoviště. Pěstujeme jej přes léto ve velkém květináči na balkoně nebo na zahradě. Keřík je krásný v závěsných květináčích, zvláště když je ověšený zlatožlutými plody. Podle našich zkušeností v květináči plodí více než ve volné půdě. Velmi dobře nasazuje plody, když při přesazování dáme na dno květináče kravský hnůj, který může být i granulovaný. Ošetřování během vegetace spočívá v pravidelné závlivce a hnojení. Je nutno dbát na to, aby půda byla stále stejnoměrně vlhkostní, neboť v tom je základem úspěšného pěstování. Vyžaduje humózní půdu, pravidelné přihnojování (1x za 14dní) a dostatek světla. Vytváří bohatý keřík, květy jsou modrofialové, samosprašné. Plodem je krásná bobule vejčitého tvaru s lesklou slupkou. Barva plodu, který se velmi rychle zvětšuje, přechází od zelené do žluté až žlutooranžové s podélnými fialovými pruhy. Dužnina je po dozrání šťavnatá, velmi intenzivně voní. Plody jsou bohaté na vitamíny a obsahují nejvíce vitamínu C. Největší květenství je na jaře a koncem léta. Plody sklízíme v plné zralosti, tímto svou chutí předčí plody k nám dovážené. Přes zimní období rostlinu uchováваме na světlém místě, při minimální závlivce a v únoru, provedeme hluboký řez. Přesadíme do většího květináče a po 15. květnu dáme ven.

PEPŘOVNÍK (*Piper Nigrum*)

Pepřovník je tropický, stálezelený keř. Pochází z pobřeží Východní Indie. Rostlina má tmavě zelené, srdčité listy. V bytě se pěstuje pepřovník jako pnoucí nebo převislá rostlina. Rostlina působí velmi dekorativně i na tmavších místech. Je to tropická rostlina, ale nesnáší přímý sluneční zář. Vyžaduje rozptýlené světlo, nejlépe polostín. Pepřovník pěstujeme v běžném zahradnickém substrátu. Černý pepř se získává sklízí nedozrálých bobulí. Sklízíme je ihned, jakmile začnou červenat. Otrhané bobule sušíme 5 - 10 dní, až dostanou hnědočernou barvu. Takto usušené bobule můžete běžně užívat jako koření. Někdy se nezralé bobule nakládají do octa, nebo solného nálevu, a nazývají se zelený pepř, což je pochoutka pro labužníky. Bílý pepř se získává ze stejných rostlin, jen s tím rozdílem že se sklízí bobule zcela zralé, kdy se vnější dužnatá slupka oddělí od bílého středu. Po namočení se vnější vrstva třením oddělí a bílé zrno se znovu usuší, tím získáme bílý pepř. V našich

podmínkách pepřovník zaplodí jen vzácně, ale je cennou a velmi odolnou pokojovou rostlinou, která prakticky netrpí škůdci. Bílé nebo průsvitné kuličky, které se objevují na spodní straně listů, jsou vylučovány rostlinou a nejedná se o škůdce.

POLYGALA (*Polygala myrtifolia*)

Tato zajímavá, přenosná rostlina s českým názvem Vitód myrtolistý, Vás bude každoročně okouzlovat svými modrofialovými květy. Její pěstování není nijak složité. Rostlině postačí každoroční přesazení do o něco většího květináče a klasický zahradnický substrát. Přihnojujeme na jaře a v létě univerzálním tekutým hnojivem nebo hnojivem na muškáty. Přezimuje na světlém, pokud možno chladnějším místě, při omezené závlivce. V únoru můžeme rostlinu podle potřeby i hluboko sestříhnout.

PSIDIUM (*Quayava, Catleanum, Montanum*)

Psidium pochází z Číny a patří do čeledi myrtovitých. Je to stálezelený, rychle rostoucí keřík, který se v našich podmínkách pěstuje jako přenosná rostlina. Listy jsou vejčité, sytě zelené, kožovité. Květy jsou bílé a sedí jednotlivě v paždí listů. Plody jsou bobule až do velikosti meruňky v barvě žluté, oranžové nebo červené. Na vrcholu mají vytrvalý kalich. Mají bílou až červenou dužninu s příjemně nakyslou chutí po jahodách. Rostlina kvete již druhým rokem. Plody dozrávají asi za 4 měsíce po odkvětu. Zralé plody samy opadávají. Někdy dochází koncem léta k druhému kvetení a i tyto druhé plody ještě vyzrají. Aby rostliny dobře rostly a plodily, potřebují dostatek světla a v době růstu dostatek závlivky. Rostlina může přezimovat při teplotě 10 - 15°C. Opad listů v zimním období je minimální. Pouze Psidium kvajáva někdy shazuje všechny listy. V této době závlivku omezíme a zaléváme jen, aby zemina neproschla. Rostlina nemá vybrané nároky na zeminu. Postačí běžný zahradnický substrát. V době vegetace je nutné rostliny přihnojovat univerzálním hnojivem. Rostlinu přesazujeme postupně jednou za rok do větších nádob. Psidium snáší dobře řez, kterým keřík tvarujeme a zároveň tím nutíme rostlinu k tvorbě plodonosných větviček. Psidium je rostlina, u které může i méně zkušený pěstitel subtropických rostlin docílit velmi chutných plodů, které nejsou na našem trhu běžně k dostání.

RAJČENKA (*Cyphomandra betacea*)

Je to rostlina, která vyrůstá v polokeř, neboť tvoří zelené větve, které velmi pomalu dřevnatí. Listy jsou až 20cm dlouhé a 12 - 15cm široké. Mají vejčitý tvar, na konci jsou zašpičatělé. Květy jsou sestaveny v hroznech, zbarveny bíle s narůžovělým odstínem. Z celého hroznu se zpravidla vyvine 2-5 plodů, jsou tmavě oranžové, nebo žluté barvy, mají protáhlý hruškovitý tvar. Plody jsou chutné a obsahují hodně vitamínů. Rostlina začíná kvést druhým rokem. Roste velmi rychle. V době kvetení je rostlinu nutno vystavit hmyzu nebo uměle opylovat štětečkem. Přes léto jí můžeme umístit do polostínu na terasu, balkon nebo zahradu. Přihnojujeme v době vegetace pravidelně každých 14 dní, např. Kristalonem na plod a květ nebo jinými hnojivy na tvorbu květů a plodů. Jinak nevyžaduje zvláštní ošetření. V letních měsících vyžaduje dostatek vláhy. V zimě zalivku omezíme. Rostlinu musíme umístit blízko u okna, aby měla dostatek světla a neshazovala listy. Na jaře rostlinu přesadíme a větévky, které během zimy narostou dlouhé a nevzhledné, sestříháme tak, aby rostlina měla pěkný tvar. Rajčenko pěstujeme v klasickém zahradnickém substrátu nebo substrátu pro pokojové rostliny.

RAKYTNÍK ŘEŠETLÁKOVÝ (*Hippophae rhamnoides L.*)

Původ: Odrůdy využívané v ovocnářství pocházejí ze Sibíře. U nás zastoupený odrůdou „Hergo“, Leikora, „Frugana“, „Botanica“, „Sluníčko“, „Krasavice“, „Moskevská krasavice“, „Aromat“, „Voroběvská“, „Pantělejevská“, opylovačem „Polmix 1,2“ a jinými odrůdami.

Požadavky: Potřebují propustnější půdy s dobrou zásobou vláhy. Jsou vhodné pro všechny oblasti, snáší i zakouřené aglomerace. Sází se 2 až 3m od sebe.

Keř: 2 - 3m vysoký, se slabě otrněným obrostem. Samičí rostlina kvete drobnými, žlutavými květy v úžlabí listů. Květy opylovače jsou hnědé.

Plodnost: Vysoká a pravidelná.

Plod: Červená, oranžová až oranžově žlutá bobule o průměrném průměru 5 až 8mm, s krátkou stopečkou. Bobule mají vysoký obsah vitamínu C a nezvykle vysoký obsah karotenu. Používají se k výrobě nápojů, želé, past a podobně, samotné nebo ve směsi s jiným ovocem.

Zrání: Od poloviny srpna do poloviny září.

Zdravotní stav: Netrpí chorobami ani škůdci. Při nesprávné agrotechnice, v důsledku vysokých dávek dusíku, obrost nevyzrává a později je poškozován verticilliózou.

Opylování: Rostlina je dvoudomá, anemofilní (větrosnubná). Kvete ve druhé polovině dubna. Při výsadbě doporučujeme označit samce a samice pro případ úhynu některé z rostlin.

RÉVA SKLENÍKOVÁ (*Vitis Vinifera*)

Tyto révy jsou nevhodnějšími odrůdami pro pěstování ve skleníku (fóliovníku). Jsou částečně mrazuvzdorné, pokles teploty na -10 až -15°C vyžralé rostliny nepoškodí. Při optimálních podmínkách velmi dobře roste. Jedná se o rostlinu bujného vzrůstu, kterou musíme řezem tvarovat. Rostlina má jednotlivé části, které je nutno rozlišovat. Části podzemní (kořenový kmen a kořeny) a nadzemní (kmen, stářínu, dvouleté dřevo, jednoleté dřevo a letorosty). U révy skleníkové doporučujeme řez na tažeň. Provádí se během února, nejpozději do poloviny března. Úkolem řezu je regulovat plodnost, protože neřezaná réva by sice plodila, ale velmi rychle by se úplně vyčerpala a ovoce by nebylo kvalitní. Jako tažeň nebo polotažeň ponecháme nejdelší a nejsilnější výhon, který vedeme pod štítem nebo po stranách skleníku. Boční výhony v únoru zakrátíme na 3-5 oček. Během vegetace můžeme provádět výchovný řez. Hrozny o váze 3-4kg narostou na letorostech vyrůstajících z dvouletého dřeva, které je velmi důležité, protože je nositelem plodného jednoletého dřeva. Při malém množství dvouletého dřeva je sklizeň velmi nízká. Réva vyžaduje propustnou záhřevnou zem. Není náročná na stanoviště. Vedená při hřebenu skleníku slouží jako stínovka.

RÉVA VENKOVNÍ (*Vitis Vinifera*)

Pro výsadbu venkovní révy je nutné vykopat alespoň 60cm hlubokou jámu a naplnit ji směsí kvalitní ornice a kompostu nebo zahradnického substrátu, který nesmí být kyselý. Réva vyžaduje spíše zásaditou půdu, takže můžeme přimíchat i trochu dolomitického vápence. Vysazujeme tak hluboko, že necháme nad povrchem pouze naroubovanou část (5-10cm). Narašené rostliny vysazujeme až po polovině května! Kontejnerované sazenice pak

můžeme vysazovat od jara až do podzimu. Jinak je pěstování stejné jako u révy skleníkové.

RHODODENDRON, AZALKA (*Rhododendron, azalea*)

Tyto rostliny jsou keře s vytrvalými, nebo opadavými (azalka) listy a krásnými květy, které se obvykle skládají v okoličnaté hrozny nebo vyrůstají i jednotlivě z postranních pupenů. Při výsadbě velmi záleží na vhodném stanovišti v zahradě. Rostliny potřebují kyselou půdu a ochranu před zimním a jarním sluncem, které škodí rostlinám nejvíce. Pro výsadbu jsou nevhodnější místa s poledním stínem. Důležitá je ochrana před větrem. Rostliny na zimu důkladně zalijeme. Doporučujeme půdu pod keřem zakrýt listím, nebo rašelinou, která nahradí hlubokou sněhovou pokrývku a umožní rostlinám čerpat vodu i v zimě. V oblastech, kde je přes zimu mnoho sněhu doporučujeme rostlinu svázat, aby nedošlo k rozlomení keře. Rostliny milují a potřebují dostatek vody jak v létě, tak v zimě. Neznamená to však půdu trvale přemokřenou. Rododendrony vysazujeme do půd kyselých, nevápenných. Před výsadbou je nutno připravit jámu dostatečně hlubokou a širokou, do této jámy nasypte substrát na rhododendrony a azalky. Po vysazení nejméně po dobu dvou roků udržujeme kolem rostliny půdu okopanou a bez plevelů. V době sucha a zvláště na podzim, musíme rostliny hodně zalévat. V dalších letech, když rostlina dobře prokořenila, spočívá ošetřování jen v odstraňování suchých větví a občasném přihnojování.

RŮŽE (*Rosa*)

Prostokořenné sazenice vysazujeme na jaře a na podzim. Kořeny namočíme na několik hodin do vody a vysadíme do propustné, humózní půdy. Místo očkování musí být několik centimetrů zahrnuto zeminou. Po výsadbě rostliny dostatečně zaléváme a na zimu nezapomeneme zakrýt jehličím nebo listím. Kontejnerované rostliny můžeme vysazovat od jara do podzimu. Růže často napadají mšice, proto rostliny kontrolujeme, abychom je mohli včas ošetřit, např. Pirimorem.

RŮŽOVÝ STROMEK (*Anisodonte capensis*)

Pěstování je obdobné jako u hořcového stromku.

RYBÍZ, ANGREŠT, JOSTA (*Ribes, Uva-Crispa, Ribes nidigrularia*)

Toto drobné ovoce nemá žádné zvláštní nároky na pěstování a plodí prakticky ve všech polohách. Pokud zakoupíme prostokořenné rostliny, tak jejich kořeny před výsadbou na dvě hodiny namočíme do vody. Prostokořenné sazenice se vysazují na jaře a na podzim. Kontejnerované sazenice můžeme sázet od jara až do zámrazu půdy. Pokud jsou sazenice hodně prokořenělé, tak nezapomeneme rozvolnit kořenový bal, aby se kořeny rozrůstaly do okolí. Vysazujeme je do prohnojené půdy. Pokud je půda špatná, můžeme ji vylepšit kompostem nebo zahradnickým substrátem.

RÝMOVNÍK / RÝMOVNÍK EUKALYPTOVÝ (*Plectranthus amboinicus / Plectranthus montanus*)

Rýmovníky se pěstují jako pokojové rostliny. Rostlina se sází do propustné, neutrální zeminy (substrát pro pokojové rostliny, zahradnický substrát) a pěstuje se na světlém stanovišti. Od jara do podzimu pravidelně přihnojujeme např. hnojivem na bylinky. Rostlina nesnáší dlouhodobě přemokřenou zeminu.

SKALNÍK (*Cotoneaster*)

Patří mezi rostliny nenáročné na pěstování. Sází se do propustné, neutrální zeminy, na slunečné nebo polostinné stanoviště. Rostliny dobře snášejí hluboký řez, který se provádí v zjara.

SMRK (*Picea*)

Vysazují se do propustné, mírně kyselé půdy a vyhovuje jim slunce i polostín.

STEVIE SLADKÁ (*Stevia rebaudiana Bertholdi*) („Ka-a che-e sladká tráva“ z Paraguaye)

Je to vytrvalá bylina s přezimujícím trsem kořenů. Pochází z horských tropů severní Paraguaye. Nadzemní část při slabším mrazu odumírá a rost-

lina nejlépe přezimuje při 5 - 10°C. Sladící látkou rostliny je steviosid, který je necukerné povahy. Látky je snadno rozpustná ve vodě a velmi stabilní při různých teplotách i v různých nápojích nebo pečivu. Hodí se pro přípravu čajů, dietních jídel, zákusků, moučnicků. Likviduje řadu bakterií ústní mikroflory, zabraňuje zubnímu kazu. Steviosid je 200 - 300x sladší než cukr. Jeho kalorická hodnota je nulová, proto se hodí pro redukční diety, ale je též velmi vhodná pro diabetiky. Listy se dají použít tak, že 1 - 2 čerstvé listy, nakrájené na malé kousky přidáme přímo do šálku s čajem a necháme louhovat asi 15 minut. Stejně se použije i sušený list třeba do ovocných produktů. Nejvyšší obsah sladidla je v listech na podzim. Pěstování je snadné, stačí větší květináč o průměru 14cm a slunečné okno nebo balkon. Během vegetace je dobré rostlině dopřát dostatek vody. Nadzemní část rostliny na zimu usychá a rostlina přezimuje v kořenech se zemí v balem, který umístíme třeba i do sklepa a udržujeme při teplotě 0 - 10°C. Podle našich zkušeností je lepší loňské, uschlé výhony odstránit až na jaře, když začnou růst nové. V zimě a zjara zaléváme pouze tak, aby bal úplně nevyschl. Kořenové trsy je možné na jaře rozdělit.

SUNDAVILLA (Sundavilla)

Dekorativní liána s krásnými květy. Rostliny jsou odolné vůči chorobám. Pěstujeme v klasickém zahradnickém substrátu. Přes léto ji můžeme pěstovat i venku. Během vegetace přihnojujeme 1x týdně hnojivem na balkonové květiny. Pozor rostlina je jedovatá!

ŠANTA KOČIČÍ (Nepeta Cataria)

Nenáročný keřík s malými, bílo-růžovými květy, rostoucí do velikosti okolo 60cm. Listy mají srdčitý tvar a atraktivní, mírně citronovou vůni. Ze šanty se sklízí a využívá nat, která se sbírá v době květu, poté se suší a pak ji lze užívat. Šanta kočíčí svou vůni přitahuje kočíčí mazlíčky, proto je třeba rostliny před mazlíčky chránit. Sázi se do neutrální, propustné půdy (zahradnický substrát nebo substrát na bylinky) na slunečné nebo polostinné stanoviště. Šantu kočíčí můžete pěstovat jako přenosnou rostlinu v nádobě nebo ve volné půdě na zahradě.

ŠEŘÍK (Syringa vulgaris)

Šeříkům prospívá slunečné stanoviště. Sázi se do propustné, humózní, neutrální nebo mírně vápenité půdy. Rostliny šeříků jsou dokonale mrazuvzdorné a snášejí dobře řez. Řez se provádí po odkvětu, po 3-4 letech a odstraňují se jím staré, zaschlé nebo poškozené větve.

ŠTĚTKOVEC (Calistemon)

Tato velice dekorativní rostlina má červené štětkovité květenství. Rostlinu na jaře (březen) přesadíme do většího květináče. Nejvhodnější zemina je zahradnický substrát. Po 15. květnu můžeme rostlinu přenést ven. Po dobu 14 dnů ji necháme v polostínu a poté ji umístíme na přímé slunce. Přes léto přihnojujeme 1x za 14dní univerzálním hnojivem. Před prvními mrazy přeneseme rostlinu do chladné, světlé místnosti a omezíme závlivku. Rostlinu tvarujeme řezem vždy po odkvětu. Při této péči Vám přinese každý rok záplavu květů.

TABÁK (Nicotiana tabacum)

V našich podmínkách se pěstuje jako přenosná rostlina v nádobě. Sázi se do neutrální, propustné půdy (např. zahradnický substrát) a pěstuje se na světlém místě. Přes léto můžeme rostlinu nechat venku na zahradě nebo balkoně a dopřejeme ji dostatečnou závlivku. Od podzimu do jara se tabák pěstuje při pokojové teplotě nebo v chladnější, světlé místnosti (teplota okolo 6-8°C) s omezenou závlivkou.

TAVOLA KALINOLISTÁ (Physocarpus)

Tavola kalinolistá patří mezi nenáročné keře, které si vystačí s propustnou půdou (klasický zahradnický substrát nebo zahradní zemina). Jako stanoviště je vhodné plné slunce nebo polostín. Rostlina si vystačí pouze s výchovným řezem, kterým odstraňujeme staré, poškozené větve. Řez je vhodné provést s příchodem jara, když už nehrozí pomrznutí rostlin.

THUJE

(Thuja)

Thuje se vysazují do substrátu pro okrasné dřeviny nebo do zahradnického substrátu, do kterého přimícháme 1/3 rašeliny. Potřebují vlhčí (ne přemokřenou) půdu a slunce nebo polostín. Thuje lze tvarovat řezem na jaře nebo koncem léta.

TIS

(Taxus)

Tisy nejsou náročné na půdní požadavky. Postací, když je vysadíte do substrátu pro jehličnany. Stanoviště volíme stín, polostín nebo slunce. Při vysazení na slunce bereme v úvahu, že v létě je třeba hojná závlhka a v zimě musí být před mrazíky chráněn okolními stromy. Snáší dobře řez.

TRUBAČ

(Campsis)

Rostlinu sázíme do propustné, zásadité, humózní půdy. V létě je vhodné rostlinu přihnojovat hnojivem na podporu kvetení. Stanoviště volíme slunečné nebo polostinné. Po zimě, když už nehrozí jarní mrazíky, můžeme provést řez, při kterém odstraníme staré, zaschlé, poškozené větve a rostlinu seřízneme do požadovaného tvaru.

VAVŘÍN

Bobkový list

(Laurus nobilis)

Vavřín (bobkový list) je stálezelený keř nebo stromek. Ve volné přírodě dosahuje výšky 2 - 4m, výjimečně až 8m. Listy jsou kopinaté, kožovité, tmavě zelené, po rozemnutí silně a příjemně voní. Květy jsou malé, bíložluté. Plody se podobají višním, jsou velké a mají kulatý nebo oválný tvar. Semeno je obaleno tmavou pokožkou. Na půdu není vavřín náročný a snáší dobře i vápenaté půdy. Vyzrálé starší keře snesou i krátké 15 stupňové, někdy i vyšší mrazy. Má dobrou regenerační schopnost a snese i hluboký řez. Pěstuje se pro listy (bobkový list), které obsahují etherické oleje, třísloviny a pektin, ale též jako vysoce dekorativní keř nebo stromek. Vavřín se množí semenem, odkopky i řízkováním. Každoročně, od května, můžeme vavřín vynést ven, nejdříve na 14 dní

do polostínu, později snáší plné slunce. Přes zimu necháváme vavřín v chladné místnosti, na chodbě, případně ve světlém sklepě. Při správném hnojení rostou rostliny dobře a je možno každoročním řezem získat pro kuchyni užitečné listy jako koření. Rostliny proto tvarujeme jako nízký keř nebo stromeček s kulovitou nebo polokulovitou korunou. V létě během růstu pravidelně zalévejte a několikrát přihnojujte kombinovaným hnojivem. Na zimu závlhku omezte jen tak, aby kořenový bal úplně neproschl. Podle vzrůstu keře přesazujte každoročně do větších květináčů. Zaslané sazenice Vám poskytnou vždy čerstvé aromatické koření (bobkový list).

VANILKA

(Vanilla planifolia)

Vanilka pravá patří mezi orchideje a má tedy i podobné nároky na pěstování. Lze ji bez problémů pěstovat i v bytě. Nevyžaduje přímé slunce a dobře roste i v polostínu. Vysazujeme ji do běžně prodávaného substrátu pro orchideje, přihnojujeme hnojivem na orchideje. Pokud rostlině poskytneme oporu, tak roste jako popínavá liána.

VILÍN

(Hamamelis)

Vilín sázíme do neutrální, propustné, humózní půdy, která může být i mírně kyselá. Jako stanoviště je nevhodnější slunce nebo polostín. Vilíny jsou mrazuvzdorné keře, které není třeba stříhat. Pokud chcete provést řez, je nevhodnější doba po odkvětu. Řezem odstraňujeme staré, poškozené větve.

VISTÁRIE

(Wisteria)

Rostlina se vysazuje do propustné, kyselé půdy s dostatkem vláhy, na slunečné stanoviště. Rostliny jsou mrazuvzdorné, pouze mladší sazenice doporučujeme na zimu přihnout chvojím nebo jinak chránit.

VITÁNIE SNODÁRNÁ

Ašvaganda, Indický ženšen

(Withania somnifera)

Podle ájurvédské medicíny pravidelné užívání

vitání omlazuje, upevňuje zdraví a sexuální sílu člověka. Má také výrazné imunostimulační účinky, příznivě ovlivňuje plodnost, má afrodiziakální účinky a jinak blahodárně působí na lidský organismus. Využívají se kořeny a listy rostliny. Vitání se pěstuje v klasickém zahradnickém substrátu. Rostlinu hnojíme 1x za 14 dní univerzálním tekutým hnojivem nebo hnojivem na bylinky. Keřík roste do velikosti okolo 80 – 100cm. V našich podmínkách zimu nevydrží, proto rostlinu na zimu umístíme do světlé místnosti, kde přežije při teplotě 5 - 15°C.

WASABI (*Wasabia Japonica*)

Japonský křen Wasabi je velmi vyhledávanou rostlinou pro svou nezaměnitelnou chuť. Jako přenosnou rostlinu jej můžeme pěstovat i v našich podmínkách. Dorůstá do velikosti 20 - 30cm. Rostlinu Wasabi pěstujeme ve větším květináči. Zemina musí být výživná (s obsahem humusu) a stále vlhká. Květináč můžeme umístit do misky s vodou. Od jara do léta můžeme rostlinku letnit, ale musíme brát v úvahu, že wasabi při teplotách nad 20°C zpomaluje růst. Ideální podmínky jsou teplota mezi 10-18°C, stinné stanoviště (v případě letnění ranní a večerní slunce) a dostatek vláhy. Rostlina je mrazuvzdorná do -12°C.

ZIMOLEZ KAMČATSKÝ (*Lonicera kamchatica*)

Patří mezi perspektivní druhy drobného ovoce. Jedná se o keř dorůstající do výšky 1,5m. Fialové, podlouhlé plody svou chutí velmi připomínají borůvky. Na rozdíl od nich tuto rostlinu pěstujeme v klasickém zahradnickém substrátu (nesnáší rašelinu). Má velmi krátkou vegetační dobu. Kvete zpravidla v dubnu a už v květnu dozrávají na rostlině plody. Pro dobrou plodnost je důležité rostliny na jaře přihnojit Hydrokomplexem nebo Cereritem. Některé odrůdy jsou cizosprašné a některé samosprašné. Pokud vysadíte více rostlin (i když jsou samosprašné), docílíte daleko vyšších výnosů. Koncem července začínají zasychat a opadávat listy a rostlina ukončuje růst. Rostlina nevyžaduje řez, zhruba po 4 letech můžeme odstranit staré větve a tím rostlinu zmladit. Řez se provádí po odpojení.

ZIZIPHUS JUJUBA

Cicimek (*Ziziphus jujuba*)

Ziziphus je opadavý strom, nebo keř, kterému vyhovuje chráněná poloha jižních slunných stran, kde ho zasadíme do jílovité zeminy s příměsí písku. Je mrazuvzdorný, v našich podmínkách snáší mraz až - 20°C. Plod je vejčitá, podlouhlá peckovice, dlouhá 2 - 5cm, zpočátku zelená, při dozrávání dostává oranžově žlutou až červeně hnědou barvu. Dužnina je bílá, křupavá. Když necháme plody po sklizni nějaký čas zavadnout, stávají se křehkými, sladkými a velice chutnými. Obsahují vit. C a jsou velmi výživné pro velký obsah škrobu. Pojídají se čerstvé, kompotované, nebo v různých úpravách, jako džemy nebo sirupy. Řez u této rostliny provádíme hlavně pro získání mladého, plodonosného obrostu. Jinak odstraňujeme větve, které neuspořádaně zahušťují vnitřek koruny, dále větve suché nebo nemocné. Mladé výhony, které nejsou vyzrálé do jaře, ze stromku opadávají.

ŽIVÉ PLOTY

HABR, SIBIŘSKÝ JILM, PTAČÍ ZOB

(*Carpinus betulus*, *Ulmus pumila*, *Ligustrum ovalifolium*)

Opadavé živé ploty vysazujeme do neutrální, propustné zeminy (zahradnický substrát) na slunečné nebo polostinné stanoviště. Prostokořenné sazenice sibiřského jilmu před výsadbou na 24 hodin namočte do vody.

VÝSADBA PROSTOKOŘENNÝCH OVOCNÝCH STROMKŮ

1. Před zasazením je vhodné namočit kořeny na několik hodin do vody. Nejdéle však na 24 hodin.
2. Vykopat DOSTATEČNĚ velikou jámu.
3. V případě špatných půdních podmínek je možné vylepšit půdu kvalitním substrátem nebo kompostem.
4. Řádně prolijeme jámu vodou.
5. Poškozené kořeny musíme odstranit a ostatní konce kořenů částečně zakrátíme.
6. Korunku založíme zakrácením VŠECH výhonů na 3-5 oček. Jinak stromek sice obrazí, ale během krátké doby uschne.
7. Stromek zasadíme (místo, ve kterém byl stromek očkován musí zůstat nad zemí) a upevníme ke kůlu.
8. Prostokořenné meruňky, broskvoně a nektarinky doporučujeme vysazovat na jaře a při zalévání vždy pokropit vodou celé (kmínek i větvičky). Při podzimní výsadbě může dojít k uschnutí stromků.
9. Během prvního roku DOSTATEČNĚ zaléváme.

VÝSADBA KONTEJNEROVANÝCH OVOCNÝCH STROMKŮ

1. Kontejnerované ovocné stromky se dají sázet od jara až do podzimu.
2. Vykopeme dostatečně hlubokou a širokou jámu.
3. Rozvolníme kořenový bal, zasadíme stromek ke kůlu nebo jiné opoře a pořádně zalijeme.

NĚKOLIK RAD NA ZÁVĚR, NEJČASTĚJŠÍ CHYBY

1. Nadměrná závlhka – i když rostlina vyžaduje hodně vody, neznamená to, že má stát 24 hodin ve vodě. Je nutné častěji zalévat, ale opatrně, aby nedošlo k zahnutí kořenů, což je nejčastější příčina úhynu rostlin.
2. Přihnojování - rostlina pěstovaná v květináči potřebuje během vegetace alespoň jednou za 14 dní přihnojit.
3. Přesazování - většinu rostlin je potřeba jednou za rok (nejlépe na jaře) přesadit do většího květináče. Pokud to zanedbáte, rostliny přestanou růst nebo začnou shazovat listy.
4. Při přesazování je nutné u většiny rostlin (s výjimkou eukalyptů a Asiminy) lehce narušit kořenový bal, aby se kořeny mohly rozrůst do okolního substrátu.
5. Při přenášení rostlin z bytu ven je nutné rostliny postupně přivykat na přímé sluneční záření. Jinak dojde k popálení listů.
6. Pokud na jaře zakoupíte, nebo obdržíte poštou, již narašené venkovní rostliny révy, kiwi nebo moruš, tak je potřeba je chránit před případnými mrazíky. Jinak jim na rozdíl od malin či ostružin omrznou mladé listy a rostliny se pak musí znovu regenerovat.

PLÍSEŇ	PREVICUR, DITHANE, DELAN (jádr.,peck), MULTI (jabloně, réva), KUPRIKOL, ROVRAL FLO, CHAMPION (plíseň, ochrana květu před mrazem), AKROBAT (zelenina), HORIZON, ALIETTE (moniliová hniloba)
TŘÁSNĚNKA	VERTIMEC, ROCK EFFECT
MŠICE, MOLICE	MOSPILAN, RELDAN, APPLAUD, PIRIMOR
SVILUŠKA	NISSORUN, MAGUS, TALSTAR, VERTIMEC
PADLÍ, STRUPOVITOST	HORIZON, ORTIVA, TALENT
DVOUDĚLOŽNÉ PLEVELE	BOFIX
SLIMÁCI, HLEMÝŽDI	FERRAMOL
MRAVENCI	BIOFORMATOX, ACTELIC (komáři, mušky)
MYŠI, HRABOŠI	HUBEX, LANIRAT MICRO, LANIRAT PG, NORAT ATG

NÁVODY NA PĚSTOVÁNÍ K ROSTLINÁM NEUVEDENÝM V TÉTO BROŽUŘE
NAJDETE NA NAŠICH WEBOVÝCH STRÁNKÁCH www.zahradnictvikruh.cz.